

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет дошкільної і технологічної освіти
Кафедра дошкільної освіти

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Ковшар О.В.
«___» _____ 2023 р.

Реєстраційний № _____
«___» _____ 2023 р.

ХУДОЖНІ ТВОРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ
ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ. ДОБІРКА КОНСПЕКТІВ ЗАНЯТЬ

Кваліфікаційна робота студентки
групи ДВПм-22
ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Літвінової Світлани Сергіївни

Керівник кандидат філологічних наук, доцент
Іншакова І. Є.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS ___ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	7
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ	7
1.1 Поняття "творчість" та "творчі здібності"	7
1.2 Розвиток творчих здібностей дітей	15
1.3 Використання художніх творів в процесі розвитку творчих здібностей дітей	21
Висновки до першого розділу	27
РОЗДІЛ 2	29
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ДІТЬМИ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ	29
2.1 Вимоги до організації занять з дітьми передшкільного віку	29
2.2 Методичні підходи до проведення занять з дітьми передшкільного віку	34
2.3 Основні принципи побудови занять з використанням художніх творів ...	40
Висновки до другого розділу	48
РОЗДІЛ 3	50
ДОБІРКА КОНСПЕКТІВ ЗАНЯТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ	50
3.1 Методичні рекомендації для роботи з добіркою конспектів занять	50
3.2 Конспекти занять для розвитку творчих здібностей дітей передшкільного віку	52
Висновки до третього розділу	60
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65

ВСТУП

Актуальність дослідження. В сучасному світі, де креативність та творчі здібності є ключовими компетентностями, важливо розглядати можливості розвитку цих якостей з самого дитинства. Передшкільний вік - це критичний період для формування основ творчого мислення та пізнавальних навичок, і художні твори можуть стати потужним інструментом у цьому процесі. Проведення художніх занять із дошкільниками допомагає розкривати їхню уяву та творчість. Спостереження за різноманітними образами, колоритом, структурами та емоціями, втіленими в мистецтві, сприяє розвитку їхньої здатності думати нестандартно та шукати нові підходи. За допомогою аналізу та обговорення художніх творів, діти вчаться розрізняти різні деталі, розвивають увагу та спостережливість. Вони навчаються аналізувати та виражати свої враження, що сприяє розвитку їхнього критичного мислення та комунікативних навичок. Також важливо зазначити, що робота з художніми творами допомагає дітям розкривати свою індивідуальність. Кожна дитина може віднайти щось особливе для себе у мистецтві, що сприяє формуванню її унікального стилю та підходу до творчого процесу[14].

Сучасне суспільство ставить перед собою завдання підготування молодого покоління до складних викликів та здатності адаптуватися до швидкозмінних умов життя. Одним з ключових напрямків розвитку особистості в молодшому віці є стимулювання творчих здібностей дитини передшкільного віку. Створення сприятливого середовища для виявлення та розвитку їх творчого потенціалу є актуальним завданням сучасної педагогіки. Один із найефективніших методів розвитку творчості та фантазії у дітей – це використання художніх творів на різних етапах їх виховання та навчання. Художні твори, такі як малюнки, літературні тексти, музичні композиції, театралізовані ігри, відіграють значущу роль у стимулюванні творчих здібностей дітей, сприяючи розвитку їх виразності, уяви, асоціативного мислення та креативності.

Важливо відзначити, що дослідження зосереджується на передшкільному віці, оскільки саме цей період є ключовим для формування базових навичок та якостей, які визначатимуть подальший розвиток дитини. Враховуючи особливості цього вікового етапу, дослідження спрямоване на розкриття можливостей використання художніх творів у процесі виховання та навчання дітей передшкільного віку.

Розвиток творчих здібностей в дітей передшкільного віку має багатогранний характер, і педагогічні методи, що базуються на використанні художніх творів, можуть стати потужним засобом для досягнення цієї мети. Разом з тим, дослідження має на меті виявити оптимальні підходи та методи, які сприятимуть найбільш ефективному використанню художніх творів у навчально-виховному процесі з дітьми передшкільного віку. Також, варто відзначити, що сприяння творчому розвитку дітей стоїть перед нами як одне з найважливіших завдань в сучасному вихованні. Цей захоплюючий та ефективний процес відкриває дітям двері до мистецьких світів, дозволяючи їм насолоджуватися першими художніми враженнями. Діти здійснюють поглиблене підключення до всесвіту мистецтва, де вони розкривають у собі вияви художньої активності, зокрема у сфері образотворчого мистецтва. Такий підхід сприяє розвитку уяви, креативності та емоційної сфери дитини. Використання художніх творів у навчанні передшкільників допомагає їм розвивати аналітичне мислення, сприймати та розуміти різноманітні образи та символи. Інтерпретація мистецьких творів розвиває в дітей вміння аргументувати свої думки та відчуття, вчить їх виражати свої думки словами[25].

Під час спільного розгляду картин, скульптур або інших художніх творів, діти вчаться сприймати різні кольори, форми та текстури, розвивають своє зорове сприйняття. Також, вони вчаться сприймати різні емоційні стани, які виражені в мистецтві, і розуміти, які почуття вони можуть викликати у глядачів.

Робота з художніми творами також сприяє розвитку мовлення дітей. Вони навчаються описувати те, що бачать, висловлювати свої враження та думки. Це сприяє розширенню їх словникового запасу та вмінню виражати свої думки чітко та зрозуміло.

Окрім того, робота з художніми творами може бути відмінним способом сприяння соціальному розвитку дітей. Вони вчаться спілкуватися між собою, ділитися своїми думками та враженнями, обговорювати твори мистецтва разом. Усі ці аспекти сприяють глибокому та всебічному розвитку дитини передшкільного віку. Важливо пам'ятати, що під час роботи з художніми творами необхідно створити сприятливу та творчу атмосферу, де дитина відчуває вільність виражати свої думки та відчуття, а також розвивати в них інтерес до різних видів мистецтва.

Оглядаючи усі аспекти дослідження, можна стверджувати, що розвиток творчих здібностей дитини передшкільного віку з використанням художніх творів є актуальною та перспективною областю педагогічної діяльності. Подальше розгортання роботи у цьому напрямку може принести значний внесок у розвиток та підвищення якості освіти та виховання молодого покоління. Також, варто зосередити увагу на тому, що твори мистецтва також сприяють розвитку передумов для ціннісно-сислового сприйняття та глибокого розуміння різних художніх проявів (словесних, музичних, образотворчих) та навколишнього світу. Вони сприяють формуванню естетичного ставлення до довкілля та розкривають дітям елементарні уявлення про різні види мистецтва. Вивчення музики, художньої літератури та фольклору підтримує розвиток сприйняття та відчуття емоцій персонажів художніх творів. Особливу роль грає це у стимулюванні співпереживання дітьми життєвими ситуаціями та долі персонажів. Крім того, це сприяє створенню передумов для самостійної творчої діяльності дітей в різних областях, таких як образотворче мистецтво, конструктивно-модельна робота, музика тощо[6].

Мета дослідження-теоретично обґрунтувати та проаналізувати вплив художніх творів на розвиток творчих здібностей дітей передшкільного віку.

Завдання дослідження:

- проаналізувати психолого-педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей дітей передшкільного віку.
- визначити роль художніх творів у стимулюванні розвитку творчих здібностей у дітей.
- розробити добірку конспектів занять, що базуються на використанні художніх творів для розвитку творчості у дітей передшкільного віку.

Об'єкт дослідження- розвиток творчих здібностей дітей.

Предмет дослідження- розвиток творчих здібностей дітей передшкільного віку засобом художніх творів.

Методи дослідження: для досягнення поставленої мети ми використовували різні методи дослідження, включаючи теоретичні підходи. Один із таких підходів полягав у проведенні аналізу і синтезу наукової та навчально-методичної літератури. Цей підхід надав нам можливість систематизувати та порівняти різні погляди, теоретичні концепції та дослідження, що стосуються нашої досліджуваної проблеми. Такий аналіз літератури допоміг нам отримати глибше розуміння теми та визначити ключові аспекти, які слід враховувати у нашому дослідженні.

Структура роботи: вступ, три розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки. Загальний обсяг роботи –68 сторінок .

Апробація. Матеріали роботи були висвітлені на III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Дошкільна освіта : проблеми, пошуки, інновації» з темою «Художні твори як засіб розвитку творчих здібностей дітей передшкільного віку». Також зміст роботи був розкритий на II Міжнародній науково-практичній конференції “MODERN RESEARCH IN SCIENCE AND EDUCATION”, 12-14.10.2023 Чикаго, США.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

1.1 Поняття "творчість" та "творчі здібності"

З метою докладнішого осмислення сутності творчих здібностей, їх структури та характерних особливостей, враховуючи розрізнені підходи, давайте глибше розглянемо ключові концепції. У центрі нашого дослідження стоять поняття "творчість" та "здібності". Творчість можна розглядати як процес генерації суб'єктивно нового, що базується на вмінні породжувати непередбачувані ідеї та використовувати нетрадиційні методи діяльності. Це неперервний потік інноваційного мислення, що виходить за межі звичайних образів та підходів. Здібності, у свою чергу, виявляються в індивідуальній здатності до сприйняття, аналізу та опрацювання інформації з унікальною глибиною та оригінальністю. Це внутрішні ресурси, які підтримують і поживляють процес творчої діяльності. У цьому контексті важливо також враховувати, що творчість та здібності можуть виявлятися в різних сферах життя, включаючи науку, мистецтво, технології та багато інших. Вони можуть виявлятися в індивідуальних досягненнях, а також в соціальних та колективних виразах. Тобто, ми припускаємо, що творчість і здібності взаємодіють та доповнюють одна одну, створюючи основу для інноваційного мислення та розвитку в різних сферах. Вони є ключовими складовими для виявлення та реалізації потенціалу кожної особи[16].

Творчість – це динамічна та внутрішньо наповнена діяльність, що приводить до створення неординарних матеріальних та духовних цінностей. Цей складний процес ґрунтується на присутності у особистості важливого спектра здібностей, підштовхувальних мотивів, глибоких знань та вмінь, які здатні породити продукт, який відзначається своєю унікальністю, новизною й оригінальністю. Відповідно до поглядів прославленого американського психолога П. Едвардса, творчість можна сприймати як важливу здатність відкривати нові шляхи для вирішення завдань або створювати нестандартні

методи вираження, що вносять інновації в життя індивіда. Це духовний імпульс, який живить позитивне самореалізування та сприяє особистісному піднесенню, наголошуючи на важливості власного саморозвитку. Іншими словами, творчість виступає як глибока енергія, що підсилює позитивне самовизначення і сприяє росту особистості, засвідчуючи значущість власної самореалізації[10].

Таким чином, творчість можна охарактеризувати як безперервний процес народження суб'єктивно нового, що виникає з здатності породжувати ідеї з відтінками оригінальності та виходити за межі стандартних шаблонів. Це потік інноваційного мислення, що проникає глибше, ніж звичайні варіанти розв'язання. Творчість виражається у здатності бачити відмінності, переосмислювати звичні речі і створювати нові способи вирішення проблем. Вона є джерелом неперервного пошуку та вдосконалення, що дозволяє здійснювати креативний внесок у різноманітні сфери життя і розвитку.

Творчі здібності, в свою чергу, проявляються через індивідуальну здатність сприймати, аналізувати та обробляти інформацію з внутрішньою глибиною, виходячи за рамки загальноприйнятих концепцій. Вони є внутрішніми ресурсами, які живлять та підтримують процес творчої діяльності. Ці здібності дозволяють особистості розкривати нові підходи, знаходити нестандартні рішення і перетворювати звичайні ситуації на можливості для творчого вираження. Вони допомагають відкривати шляхи до нових ідей та внесення унікального внеску в різні сфери діяльності[34].

Серед важливих компонентів творчих здібностей, відзначених видатним українським дослідником психології творчості В. Моляко, можна виділити наступні аспекти: оригінальність у прийнятті рішень; вміння відкривати нові можливості; витривалість та наполегливість у досягненні мети; аналітична самокритичність та конструктивна критичність; гнучке мислення, здатність дивуватися і допускати нестандартні підходи; відвага й рішучість; енергійність та внутрішня сила[27].

Тим не менше, багато дослідників у рамках своїх наукових експериментів зосереджують увагу на інтелектуальній складовій як на головній основі творчих здібностей. У конкретному контексті, інтелектуально-евристичні вміння вузького сприйняття цього терміну ототожнюються з креативністю. Вияв саме цих рис у робочій діяльності можна характеризувати як активність у ролі творчого рушія[30].

Виходячи з вищезазначеної нами інформації, творчі здібності, такі як креативність, є важливою, але не єдиною складовою успішної виконавської діяльності. Їх прямого зв'язку з загальним та спеціальним рівнем здібностей не існує. Натомість, вони можуть розкриватися та реалізовуватися лише через мотиваційний компонент особистості та її ціннісні установки. Здібності є певною базою для виконання конкретних завдань, проте без мотивації та ціннісних переконань вони можуть залишитися невикористаними. Творчість може виявлятися у здатності дивитися на проблеми з різних боків та шукати нетрадиційні шляхи їх вирішення, але цей процес потребує внутрішнього прагнення до новаторства та глибокого інтересу до предмету діяльності. Ціннісні установки особистості грають ключову роль у вияві та розвитку творчості. Якщо індивід має позитивне ставлення до ризику, спроб та експериментів, це може сприяти активізації його креативних потенціалів. Здатність відмовитися від стандартних підходів та відкритість до нових ідей також залежать від ціннісних переконань особистості[4].

Звісно, творчість є набагато більш складною і глибоко вкоріненою властивістю особистості, ніж просто додатковий шар здібностей. Це якість, що виходить за межі певних навичок або знань. Вона втілюється через унікальний спосіб мислення, здатність бачити патерни, що можуть залишитися непоміченими іншими, та здатність розглядати ситуації з незвичайних ракурсів.

Однак ця потужна творча сила розкривається лише в контексті внутрішніх мотивацій і особистісних цінностей. Мотивація допомагає привести в рух креативний потенціал, стимулюючи до дослідження нових ідей

та навіть взяття на себе ризиків. Ціннісні установки, у свою чергу, формують рамки та напрямки творчого процесу, визначаючи, які ідеї є цінними та відповідними особистісним переконанням.

Таким чином, творчість є внутрішньою, індивідуальною дієвою силою, яка пронизує всю особистість. Вона виражається через унікальний підхід до рішення завдань, здатність до інновацій та нелінійного мислення. Проте без внутрішньої мотивації та відповідних цінностей ця творча енергія може залишитися прихованою або невикористаною.

Абсолютно правильно розглядати творчість як динамічний та неспинний процес. Це виявлення ідей, які відзначаються своєю унікальністю, свіжістю та інноваційністю. Творчість означає більше, ніж просто повторення вже існуючого – вона передбачає здатність бачити можливості та знаходити шляхи до нових рішень.

У цьому процесі здібності грають роль фундаменту. Вони є основою, на якій будується структура творчого процесу. Глибоке розуміння та обробка інформації, які супроводжують здібності, створюють основу для знаходження нових зв'язків та переосмислення існуючого. Ця здатність аналізувати, синтезувати та перетворювати інформацію допомагає розкривати та розвивати творчий потенціал.

Важливо відзначити, що виразна відмінність між творчістю та здібностями полягає в їхньому взаємозв'язку та взаємодії. Творчість реалізується завдяки здібностям, а здібності стають живою основою для творчого вияву. Успішна творча діяльність вимагає глибокого розуміння, експериментів, інтуїції та готовності до ризику – ці елементи об'єднуються завдяки взаємодії між здібностями та творчістю.

Отже, здібності є необхідною основою для прояву творчого потенціалу, який у свою чергу виражається через розвиток нових ідей та їхню реалізацію за допомогою унікальних підходів та методів діяльності. В свою чергу, творчий потенціал виражається в здатності генерувати, обирати та реалізовувати нові ідеї чи рішення, використовуючи унікальні підходи та

методи. Цей процес може включати у себе експериментування, пошук альтернативних шляхів, інтеграцію різних знань та підходів. Таким чином, творчий потенціал спрямований на створення щось нового, інноваційного та непередбачуваного. Взаємодія між здібностями та творчим потенціалом відбувається через розвиток, підтримку та натхнення. Відокремлюючи і розвиваючи здібності, діти отримують основу для подальшого розвитку свого творчого потенціалу. Водночас, розвиваючи свій творчий потенціал, діти можуть ефективніше використовувати свої здібності для реалізації новаторських ідей та проєктів[21].

Таким чином, взаємодія між здібностями та творчим потенціалом створює платформу для розвитку особистості в цілому, допомагаючи дітям стати більш творчими, креативними та здатними до здійснення новаторських досягнень.

Важливим аспектом для наголошення є те, що предмет дослідження, яким ми займаємося, відображений у наукових джерелах у відповідному контексті. Ця проблема відображена у наукових публікаціях, де розглядаються схожі аспекти та досліджується та сама тематика. В літературі з психології виділяються наукові праці, що глибоко аналізують аспекти розвитку творчих здібностей. Серед українських вчених ці дослідження належать такій вченій як В.О. Моляко. В свою чергу видатні зарубіжні науковці, серед яких Ж. Піаже, А. Біне, Ч. Спірмен, Д. Векслер, Дж. Гілфорд, Е.П. Торренс, Г. Айзенк, Р. Стернберг, Ж. Годфруа та інші, також внесли вагомий вклад у дослідження творчих здібностей.

Творчість як ключовий аспект в інтелектуальній та культурній діяльності характеризується передусім здатністю до створення нового. Серед сучасних підходів в науковому дослідженні творчості можна виділити два основних напрямки. Перший підхід сприймає творчість як діяльність, спрямовану на формування нових суспільно важливих цінностей, приділяючи особливу увагу критеріям об'єктивної новизни та оригінальності продуктів творчої діяльності. Другий підхід асоціює творчість із самореалізацією

особистості та розвитком мотивації для творчої діяльності. Важливим критерієм в оцінці творчості є її цінність для самої особистості, що підкреслює важливість суб'єктивного виміру творчої діяльності. Основою та центром творчості є сама особистість, яка виступає суб'єктом та джерелом творчого процесу, і без якої неможлива відповідна творча активність[20].

Науковці наголошують на тому, що формування творчих здібностей відбувається найбільш ефективно в спеціально створеному середовищі. Зосереджуючи увагу на процесі розвитку творчої активності у дітей передшкільного віку, ключовим стає позитивне навколишнє середовище, де їхній потенціал оточений вихователями, що мають відкритий світогляд та сприяють росту завзятості через підтримку оригінальних висловлювань. Важливою ланкою у цьому процесі стають загальні запитання, які провокують малюків на роздуми та допомагають влаштувати невеликі експерименти, відкриваючи широкий вектор підходів для розв'язання завдань, які надаються в навчальних програмах. Але навіть більш ефективною стає ситуація, коли самі діти отримують можливість ставити аналогічні питання та самостійно давати на них відповіді, що сприяє розвитку їхньої індивідуальної думки та креативності. Тобто, формування творчих здібностей дітей дошкільного віку найбільш ефективно в спеціальному навколишньому середовищі. Позитивна атмосфера, де вони можуть вільно висловлювати свої ідеї, підтримка від вихователів з відкритим поглядом на світ, загальні запитання та незалежне роздумування – все це сприяє розвитку їхньої творчої мислення і індивідуальної думки.

Варто розуміти, що передшкільний вік відзначається як сприятливий етап для формування творчих здібностей, враховуючи виняткову допитливість дітей і їхнє бажання досліджувати оточуючий світ. Батьки, які підтримують цю допитливість, сприяючи передачі знань та включаючи дітей в різноманітні види діяльності, сприяють розширенню сфери дитячого досвіду. Таке накопичення досвіду і знань є необхідною передумовою для розвитку творчих здібностей. Окрім цього, діти передшкільного віку більш охоче, займаються

творчістю, аніж дорослі. Оскільки дитяче мислення не є важким від догм та стереотипів, воно може виражати більшу ступінь самостійності. Ця якість повинна бути належним чином розвинута. Крім того, передшкільний вік може бути визнаний як чутливий період для розвитку творчого уявлення. З вищезазначеного, можна зробити висновок що цей життєвий етап надає чудові можливості для вдосконалення творчих здібностей. Проте, результативність цього процесу в багатьох відношеннях залежить від того, як ефективно використовується цей потенціал, оскільки це відіграє важливу роль у подальшому розвитку творчості в дорослому віці[23].

У висловленні психологів визначено, що передшкільний період є оптимальним для формування художньо-творчого потенціалу особистості. В цьому віці діти виявляють такі важливі риси, як співчутливість та співпереживання, що створює сприятливе середовище для розвитку творчого потенціалу. Передшкільний період не лише вирізняється цими якостями, але і вважається періодом, коли формуються основи особистісного розвитку, що допомагає у визначенні і розкритті творчих здібностей дитини. Враховуючи ці аспекти, дослідження передшкільного віку в контексті творчого потенціалу стає актуальним завданням для вивчення психологічних та педагогічних аспектів розвитку молодшого покоління[17].

Варто зазначити, що спільна діяльність дошкільників на заняттях сприяє формуванню творчих здібностей, підвищенню інтелектуального рівня та розвитку особистості. Зазвичай, творчі здібності є невід'ємною частиною розвитку, що виникає від насиченого виховного процесу. Стимулюючи творчу діяльність серед школярів, формуються ключові компоненти їхніх креативних здібностей:

- **творче мислення:** Пошуковий підхід до розв'язання завдань сприяє виникненню нових ідей та незвичайних підходів. Розвинуте творче мислення дозволяє молодшим школярам бачити проблеми з різних ракурсів та знаходити інноваційні рішення.

- **творча уява:** Здатність уявляти і створювати нові образи та концепції розширює горизонти мислення. Підтримка розвитку творчої уяви веде до виникнення оригінальних ідей та сприяє формуванню унікальної перспективи.
- **застосування методів організації творчої діяльності:** Вміння структурувати і планувати свої ідеї допомагає молодшим школярам впроваджувати свої концепції у реальному житті. Оволодіння методами організації творчої діяльності сприяє ефективному втіленню ідей у практику[26].

Відтак, спільна творча діяльність сприяє розвитку ключових аспектів творчих здібностей, підвищенню інтелектуального потенціалу та розкриттю особистісних можливостей молодших школярів. Цей процес змушує дітей активно співпрацювати, обмінюватися ідеями та рішеннями, що веде до появи нових інсайтів та творчих підходів. Така колективна творча взаємодія сприяє розвитку їх соціальних навичок, вмінню слухати та поважати думки інших, а також вчить працювати в команді, де кожен внесок цінується. Однак важливо зазначити, що важливо дотримувати балансу між спільною діяльністю та індивідуальним творчим процесом. Кожна дитина має свої унікальні погляди та ідеї, і важливо давати їм можливість самостійно експериментувати, досліджувати та розвивати свою творчу індивідуальність[33].

У підсумку, спільна творча діяльність на заняттях має суттєвий вплив на формування творчих здібностей дітей передшкільного віку. Цей процес сприяє розвитку їх творчого мислення, уяви та організаційних навичок. Важливою є взаємодія між спільністю та індивідуальністю, що допомагає створювати умови для повноцінного розвитку кожної дитини та реалізації її творчого потенціалу. У результаті, взаємодія у групових творчих проектах допомагає дітям відчувати себе частиною колективу, сприяє соціальному та емоційному розвитку. Цей підхід також допомагає вчити дітей поважати думки та ідеї інших, розвивати навички спільної роботи та співпраці, що є важливими вміннями у майбутньому. У цілому, спільна творча діяльність на заняттях має

глибокий і позитивний вплив на розвиток творчих здібностей дітей передшкільного віку, роблячи їх більш творчими, самовиражальними та готовими до викликів майбутнього[39].

1.2 Розвиток творчих здібностей дітей

Варто зазначити, що творчі здібності дітей - це віддзеркалення їхньої неповторності у безмежних варіаціях. Зовнішні прояви розвитку творчості, як різнокольорові пелюстки, розкриваються в неймовірному різноманітті - від яскравої експансії у розвитку мовлення та абстрактного мислення до передчасної захопленості конкретними сферами, ніби спраглисть відкриттів, і безмежної допитливості. Ці прояви можуть стати поштовхом для дитини в експедиції в світ мови, де вони вивчатимуть нові слова, будують складні речення та відчувають радість від творчого використання слів. Або ж вони можуть збудити в дитині нестримну потребу досліджувати світ через лінзу власних захоплень, малюючи, моделюючи, експериментуючи та розкриваючи нові горизонти. Неутомлива допитливість, ненаситна цікавість - це маяки, що ведуть маленького дослідника в невідомі, де ще не відкриті шляхи[9].

Таким чином, в загальному описі можна сформулювати визначення творчих здібностей так: Творчі здібності представляють собою унікальні психологічні особливості конкретної особистості, що впливають на її успішність у виконанні різноманітних завдань, виходячи за рамки вже наявних знань, вмій та навичок. Ця властивість творчості може з'явитися у різних сферах людської діяльності, включаючи художні, технічні, наукові та математичні сфери. Такий підхід дозволяє розглядати творчі здібності як універсальну рису, яка не обмежується конкретною галуззю. Творчі здібності складаються з різноманітних компонентів, які формують унікальний творчий потенціал особистості. Незважаючи на наявні гіпотези та дослідження, питання про точний склад цих компонентів залишається відкритим, роблячи кожную особистість унікальною у своєму творчому прояві. Цей підхід допомагає відзначити творчість як невичерпний та багатогранний ресурс, що

відкриває перед кожною людиною можливість для вираження себе в найрізноманітніших сферах та вдосконаленні творчого потенціалу[15].

Дослідники вказують, що для розвитку творчих здібностей дитини важливий її інтерес. Вона підкреслює важливість систематичної виховної роботи у цьому напрямку, яка включає спостереження, розгляд картин, читання художніх творів та бесіди, які проводяться перед заняттям. Також важливим є надання дитині різноманітних засобів для зображувальної творчості. Віра в силу дитини та її здатність до творчості є сприятливим фактором у розвитку її інтересу до мистецтва. Дослідники також зосереджують увагу на тому, що варто ставити питання про передумови ефективного керівництва цим процесом. Варто відводити велике значення використанню емоційно-образного мовлення вихователя, ігровим методам навчання та ігровим вправам, які викликають емоції та цікавість у дитини. Крім того, психологами рекомендується впроваджувати заняття за вибором, де діти можуть самостійно обирати вид діяльності та матеріали для своїх творчих зусиль. Ці підходи сприяють розвитку нахилів і інтересів дітей. У сучасному контексті гуманізації та демократизації педагогічного процесу ці ідеї є особливо актуальними для формування інтересу до зображувального мистецтва у дітей дошкільного віку[22].

Згідно вищезазначеного, індивідуальні відмінності у творчих здібностях - це не тільки відбивання унікальності кожної дитини, але і скарбниця можливостей. Вони формують мозаїку індивідуальних талантів і покликань, яка, незалежно від своєї природи, може відкрити двері до незабутнього розвитку та відкриттів у майбутньому. Ця мозаїка індивідуальних талантів та покликань, незалежно від їхньої природи, створює в дитинстві невидимий, але потужний фундамент майбутніх досягнень. Кожен окремий талант, незалежно від того, чи це музичний геній, творча письменницька здатність, або винахідливий інженерний розум, має потенціал стати ключем до дверей нових відкриттів і досягнень у майбутньому. Це, можливо, перше кроки майбутніх художників, вчених, лідерів і творців, які покладуть основу для їхнього

особистісного зростання та внеску у світовий розвиток. Тому важливо дати кожній дитині можливість розкрити свою унікальну мозаїку творчості, щоб вона могла стати однією зіркою в великому небосхилі можливостей.

При обговоренні розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку, суттєво, щоб педагоги були освічені щодо наступних принципів виховного процесу:

- головною метою виховання є задоволення реальних потреб суспільства, держави та цінностей соціокультурного контексту, а також відображення національних традицій.
- успіх виховання визначається збалансованою взаємодією педагогічних впливів та впливом об'єктивних та індивідуальних факторів.
- реакція дитини на педагогічні впливи залежить від уважного врахування її особистісних потреб, цікавості та можливостей. Важливо поставити високі вимоги, одночасно забезпечуючи позитивну атмосферу, що сприяє її особистісному росту.
- ефективність виховання залежить від активності самої дитини, її здатності до організації та структурування діяльності, внутрішніх мотивів та якості педагогічного керівництва.

Ці принципи відіграють роль у формуванні оточення, яке сприяє розвитку творчих здібностей дітей, дозволяючи їм виявити та розкрити свій потенціал у найбільш вигідний спосіб. Ці принципи створюють навколишнє середовище, де діти можуть вільно експериментувати, виражати свої ідеї та розвивати творчість. Шляхом дотримання цих принципів вихователі та педагоги надають дітям можливість рости та розвиватися як унікальним індивідуумам, розкриваючи їх потенціал на повну міру[7].

З метою сприяння розвитку творчих здібностей у навчальному та виховному процесі, важливо включати різноманітні ігрові форми, що включають головоломки, загадки та ребуси. Крім цього, не менш значущим стає проведення нестандартних занять, таких як "заняття-подорож", де діти відправляються у віртуальні мандрівки, "заняття-лабіринт", де вони

розв'язують завдання в лабіринтних сценаріях, а також "заняття-казка", де через розповіді та вигадані ситуації стимулюється творче мислення та уява дітей.

Впровадження цих інтерактивних елементів у структуру занять надає можливість дітям займатися творчою діяльністю в межах їхніх можливостей, що є необхідною передумовою для розвитку їхніх творчих здібностей. Такі завдання стимулюють дітей до самостійності у постановці цілей, розробці плану та досягненні нових результатів.

Різноманітність поглядів на розвиток творчих здібностей дітей відкриває перед нами захоплюючу проблематику. Проте найбільш повний розквіт природних обдарувань та внутрішньої сили дитини настає, коли ми свідомо розуміємо важливість вивчення законів природного розвитку її здібностей та індивідуального потенціалу. Використовуючи методично структуроване навколишнє середовище, вихователь має змогу забезпечити найвищий рівень розкриття талантів дитини, вдаючись до надзвичайно ефективного підходу. Це дозволяє не лише розкрити потенціал дитини, а й підштовхнути її до досягнення неймовірних висот у власному розвитку.

Згідно вищезазначеного, ми визначили, що варто створити сприятливе середовище для розвитку дитячої творчості. В цьому важливу роль відіграє чуйний, тактичний та розуміючий педагог, що обладнаний своїм власним потенціалом творчості. В зв'язку з цим, перед вихователем будь-якого рівня та незалежно від предметної галузі стоять такі завдання:

- Виявляти та розпізнавати всі можливі вияви творчості у дітей.
- Створювати та забезпечувати сприятливе оточення, що сприяє розвитку їхніх творчих здібностей, у рамках процесу виховання та навчання.
- Розвивати відкритий та емпатичний підхід до виявів творчості дітей, допомагаючи їм здолати перешкоди та розкрити власні таланти.
- Викликати та підтримувати захоплення дітей творчою діяльністю, відкриваючи перед ними можливість розкрити свій унікальний

потенціал і досягти незведених висот у власному творчому вирішенні завдань.

Ці завдання виступають ключовими у педагогічній роботі, оскільки вони не лише сприяють особистісному зростанню кожної дитини, але й становлять невід'ємну складову майбутнього їхнього творчого внеску у суспільство. Цільова спрямованість на розвиток творчості дозволяє педагогам виростити нове покоління особистостей, здатних доповнити суспільство інноваціями, ідеями та оригінальним підходом до вирішення завдань. Такий підхід розкриває перед дітьми можливість для реалізації їхнього потенціалу і сприяє виробленню позитивного впливу на подальший розвиток суспільства в цілому[3].

Один із ефективних підходів для сприяння розвитку творчих здібностей дітей передшкільного віку полягає у вдосконаленні освітнього процесу, що має за мету сформувати позитивну мотивацію та сприятливе емоційно-ціннісне ставлення до творчості. Цей підхід включає створення системи знань, враховуючи необхідні базові навички та уміння, що сприяють виконанню творчих завдань. Крім того, важливим є набуття практичного досвіду через участь у суспільно корисних діяльностях, що допомагає закріпити та застосувати здобуті знання у реальних ситуаціях. Сприяння творчим здібностям також включає розвиток навичок застосування теоретичних знань у практичних контекстах, що розширює можливості дітей для конструктивного використання набутого знання. Також важливим фактором є активне підтримання бажання до самостійності та активності, сприяння у різноманітних формах творчої діяльності. Всі ці складові разом створюють сприятливе середовище для розкриття та розвитку творчого потенціалу в дітях[32].

Ми хочемо зосередити увагу на ключових чинниках, що сприяють розкриттю творчих здібностей, виділяються наступні аспекти, що становлять сприятливе середовище для їх розвитку:

- ситуації незавершеності та відкритості: Створення обстановки, де завдання або ситуації не мають єдиного правильного відповіді або закінчення, заохочують особистість досліджувати та розвивати різні можливості.
- постановка та вирішення безлічі запитань: Підтримка у пробудженні цікавості та пошуку відповідей на багато запитань сприяє розширенню пізнавальних горизонтів та стимулює творче мислення.
- розробка та використання різноманітних методів: Сприяння вивченню різних підходів та методів дозволяє особистості знаходити нові шляхи до досягнення своїх цілей.
- підтримка відчуття відповідальності та незалежності: Розвиток творчих здібностей підкріплюється, коли дитина відчуває відповідальність за свої рішення та має можливість самостійно вибирати напрямок своєї діяльності.
- акцент на самостійних експериментах та порівняннях: Заохочення до проведення власних досліджень, експериментів та порівнянь допомагає виявити нові зв'язки та відкриття.
- уважне сприйняття батьками дитячих інтересів: Підтримка батьків у виявленні та розвитку інтересів дитини сприяє поглибленому вивченню конкретних тем і може стимулювати творчу діяльність[2].

Американський психолог Дж. Гауен подає цілий ряд цінних порад для батьків, які цікавляться розвитком творчих здібностей своєї дитини. Він вказує на необхідність створення вдома атмосфери, сприятливої для розвитку творчості, і рекомендує надавати підтримку дитині у подоланні незрозуміння з боку дорослих та негативних реакцій ровесників. Дж. Гауен стверджує, що чим ширше ми відкриваємо можливості для конструктивного творчого виразу, тим менше вірогідність негативної деструктивної поведінки. Відсутність позитивного каналу для творчої енергії може спонукати дитину до напрямку, який є небажаним[19].

Відтак, вище вказані чинники взаємодіють та взаємопідсилюють один одного, сприяючи створенню сприятливого та насиченого середовища для розвитку творчих здібностей кожної індивідуальності. Таке оточення не лише сприяє розкриттю потенціалу, але й відкриває безмежні можливості для самовираження, експериментування та досягнення високих результатів у творчому процесі.

1.3 Використання художніх творів в процесі розвитку творчих здібностей дітей

Загально відомо, що художні твори є проявом мистецької активності людини, вираженням її творчого потенціалу та внутрішнього світу. Вони народжуються внаслідок комплексного творчого процесу, в якому автор використовує різноманітні художні засоби з метою передати свої почуття, емоції, ідеї та концепції. Ці твори можуть приймати різні форми і вирази, такі як словесні тексти, образи на полотні, звучання музичних композицій, або навіть тривимірні скульптури. Кожен художній твір становить унікальну спробу автора втілити свої думки та почуття в матеріальному або абстрактному вигляді, спілкуватися з глядачем або споживачем мистецтва через мову мистецтва. Істотну роль у формуванні художнього твору відіграє вибір художніх засобів, що включають різноманітні структурні, кольорові, звукові, текстурні та інші компоненти. Вони допомагають створити атмосферу, підкреслити настрій та передати авторську інтерпретацію обраної теми. Таким чином, художні твори дозволяють авторам виразити себе через мову мистецтва, а глядачам та слухачам відчувати глибокі емоції, піднятися на новий рівень сприйняття та розуміння навколишнього світу[5].

Видатний український психолог В.О. Моляко підкреслює, що розвиток творчих здібностей вимагає глибокого та комплексного підходу, який виходить за межі стандартних алгоритмів та звичайних методів. Він акцентує на важливості створення цілеспрямованої стратегії. За Моляковим поглядом, стратегія є невід'ємною системою, що об'єднує напрямки для систематичного та цілеспрямованого пошуку разом з вмінням ефективно розв'язувати

практичні завдання (тактики), і це робить діяльність творчою та результативною. Такий підхід дає змогу дитині розвивати свою унікальну творчу потенцію та досягати вражаючих результатів у різних сферах життя[27].

При інтеграції художніх творів у пряму освітню діяльність дітей дошкільного віку слід не лише враховувати їх основні потреби - потребу в саморозвитку, грі, наслідуванні та здобутті досвіду, але й дбати про сприяння їх емоційному благополуччю. Такий підхід передбачає створення сприятливих умов для не лише індивідуального, але й групового навчання, забезпечуючи комфорт та взаємодію як для педагогів, так і для дітей. Одним із ключових аспектів успішної діяльності є стимулювання мотивації дітей через створення ситуацій успіху. Це вимагає цілеспрямованого та організованого поєднання різноманітних методів та підходів. Ідея полягає в тому, щоб забезпечити можливість досягнення значних результатів у діяльності як для кожної окремої дитини, так і для загального успіху колективу в цілому. Подальше розширення цього підходу передбачає створення варіативних сценаріїв, розвиваючих ігрових завдань та інтерактивних вправ, які враховують різноманітні потреби та інтереси дітей. Така педагогічна практика сприяє не лише пізнавальному розвитку, але й соціокультурній адаптації дітей, забезпечуючи їм можливість активної взаємодії з художніми творами та самовиразності через них[11].

Використання художніх творів в процесі розвитку творчих здібностей дітей є ключовим та високоефективним підходом. Це надає можливість молодшому поколінню активно взаємодіяти з мистецтвом та культурною спадщиною, що глибоко впливає на їхню творчу уяву та сприйняття світу довкола. Ця стратегія допомагає дітям зануритися у світ художніх виразних засобів, розкриваючи перед ними безмежні можливості для власної творчості та інтерпретації. Вони вчать бачити красу та глибину в мистецькому виразі, розбирати символіку та емоційну відтіненість творів. Провідна роль художніх творів полягає в тому, що вони вчать дітей виражати власні почуття та ідеї

через мову мистецтва, також дитина прагне до самореалізації та вдосконалення навичок комунікації. Цей підхід спонукає їх розглядати різні перспективи та шукати нові шляхи вирішення завдань. Навчання через художні твори також сприяє розвитку аналітичних навичок, адже діти вивчають та розкривають глибокий зміст, смисл і підтекст творів. Вони навчаються виявляти деталі, розкривати символіку та відчувати емоційне навантаження.

Дослідження в галузі педагогіки та психології підкреслюють, що при ретельному відборі навчального напрямку, вдалому впровадженні методів і прийомів для розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку з використанням художніх творів, вони не тільки формують практичні навички, а й демонструють в собі внутрішнє прагнення та здатність висловлювати свої емоційні стани, обґрунтовувати думки, розкривати ідеї та передавати враження. Такий підхід сприяє глибокому осмисленню та розумінню світу навколо, а також стимулює розвиток творчого мислення та самовиразності, надаючи дітям можливість виразити свою унікальність та індивідуальність через художні твори.

Художні твори, як от картини, літературні композиції, музичні твори та інші, відіграють суттєву роль у розвитку креативного мислення та вираження емоцій. Діти отримують можливість аналізувати та інтерпретувати авторські погляди, відчувати різноманітні стилі та жанри мистецтва, а також особисто намагатися створити власні версії та виразити власні почуття. Ці художні твори надихають дітей розглядати світ з різних кутів зору, розширюють їх візуальну та аудіальну сприйнятливність, а також підтримують розвиток їхньої здатності до креативності. Вони можуть не лише аналізувати і наслідувати мистецькі техніки, а й експериментувати з власними ідеями та створювати унікальні інтерпретації. Цей взаємодія з мистецтвом надає дітям можливість виразити свої емоції та думки, розвиває їхню спроможність до самовираження та поглиблює їхнє розуміння різноманітних відчуттів. Вони

вчать розбиратися у суб'єктивних та об'єктивних аспектах мистецького виразу, що сприяє їхньому розвитку як особистостей і творчих індивідів[1].

Використання художніх творів у навчальному процесі сприяє вдосконаленню креативності, розвитку культурної грамотності та формуванню здатності розглядати світ з різних кутів погляду. Це збагачує розуміння дітьми різноманітних аспектів культурного спадку, а також допомагає їм розкрити свої здібності до творчої самовиразності та емоційного спілкування. Взаємодія з мистецтвом не лише сприяє розвитку творчого мислення дітей, а й дозволяє їм глибше зануритися в культурний контекст. Шляхом вивчення різних форм мистецтва, вони розширюють свої погляди, підвищують свій культурний рівень та здатність розпізнавати і аналізувати різні виразні засоби. Такий підхід допомагає молодому поколінню бачити зв'язок між різними культурами, розкриває перед ними різноманітність традицій та способів мислення. Це сприяє розумінню та повазі до інших культур, а також спонукає до толерантного сприйняття різноманітності. У пізнанні художніх творів діти розвивають свою здатність до самовиразності, вчать виразно висловлювати свої думки та почуття через мову мистецтва. Вони вчать сприймати та виражати емоції, розвивають навички спілкування та взаємодії з іншими.

Наукове співтовариство також належним чином визнає, що здатність до творчості корелює з художніми творами. Без цієї глибокої взаємозв'язку творчість не може досягти свого практичного розвитку і реалізації. Процес розвитку дитини передшкільного віку може бути визначений як "процес самореалізації", в ході якого дитина поступово розкриває вищі аспекти свого "Я" у свідомості та діяльності. Здібності до творчості не є окремими та ізольованими якостями, кожна з яких існує в самотності. Навпаки, окремі здібності, що розглядаються у психологічному портреті вченого чи художника, проявляються через унікальне та цілісне сприйняття світу, і саме такий підхід формує їх як здібності до творчості[20].

Створення і реалізація творчих завдань, пов'язаних з аналізом і творчою обробкою художніх творів, надає дітям унікальну можливість не тільки відчувати себе активними учасниками творчого процесу, а й розвивати та розкривати свою неповторну уяву та творчий потенціал. Такий підхід є ефективним способом стимулювати їхню самореалізацію, сприяє формуванню вміння висловлювати власні ідеї та вирішувати завдання в оригінальний спосіб. Цей процес не тільки сприяє розкриттю і розвитку творчого потенціалу, але й навчає дітей активно шукати нові, непередбачені рішення та підходи до завдань. Ця навичка є надзвичайно корисною для їхнього майбутнього розвитку, допомагає розвивати гнучкість мислення та відкритість до нових ідей. Подібний підхід до навчання дозволяє дітям досліджувати та відкривати різні аспекти художніх творів, аналізувати їхню структуру, символіку та виразні засоби. Вони вчаться розуміти глибину творчого виразу та сприймати мистецтво як засіб вираження комплексних ідей та емоцій.

Розгляд та аналіз художніх творів виступає як засіб активного розвитку навичок критичного мислення та аналітичних умінь. Цей процес сприяє формуванню здатності оцінювати різні інтерпретації та повідомлення, розкриваючи глибину і суть творчих творів. Аналізуючи символи та метафори в художніх творах, діти навчаються розуміти та сприймати різні рівні виразності та підтексту. Вивчення художніх творів також розширює їхні горизонти, надаючи можливість розглядати питання з різних точок зору. Діти вчаться розуміти різноманітні погляди авторів, визначати їхні мотивації та наміри. Цей процес сприяє розвитку вміння аналізувати інформацію, здатності до критичної оцінки та узагальнення. Аналіз художніх творів також сприяє розвитку емоційного інтелекту, допомагає дітям розпізнавати та розуміти емоції, виражені через мистецтво. Вони навчаються сприймати та виражати свої власні почуття, а також розуміти, як емоції впливають на сприйняття та тлумачення творів.

Впровадження художніх творів у процес розвитку творчих здібностей дітей є ключовою та надзвичайно результативною стратегією. Ця практика

дарує їм можливість не лише розкрити свій потенціал у сфері креативного зростання, але й розширити свій світогляд, відкриваючи перед ними багатогранність художніх напрямків. Опановуючи мистецтво аналізу, діти активно розглядають символіку, контекст та внутрішні емоції творів, розвиваючи своє критичне мислення та вміння сприймати глибокий зміст. Цей важливий крок у формуванні їхньої здатності розуміти складні ідеї та концепції. Крім того, використання художніх творів навчає дітей виражати себе самовиразно та творчо. Вони навчаються перетворювати свої думки, почуття та уявлення в мову образів, розкриваючи свою унікальну світоглядну позицію. Цей процес допомагає їм вдосконалити навички ефективної комунікації та глибокого вираження власної особистісної ідентичності. Такий підхід сприяє гармонійному розвитку дітей, формує в них творчу та аналітичну мислення, розкриває їхні потенціальні можливості та допомагає вирости у майбутніх самовиразних індивідуальностей[38].

Таким чином, використання художніх творів в контексті розвитку творчих здібностей дітей є цінним інструментом, який активно сприяє їхньому креативному зростанню, розширює їхні горизонти світогляду та сприяє формуванню важливих навичок аналізу та самовиразності.

Висновки до першого розділу

Після вивчення детальної науково-дослідної літератури, що стосується теоретичних аспектів розвитку творчих здібностей дітей передшкільного віку, наші висновки набули ряду суттєвих рис.

Ми наголосили на тому, що дошкільний вік заслуговує на особливу увагу як період, що надзвичайно сприятливий для формування творчого потенціалу. Це свідчить про вроджену цікавість малюків і їх бажання досліджувати світ. Підтримка батьків, які сприяють розкриттю цієї допитливості через передачу знань та включення у різноманітні діяльності, веде до розширення досвіду дітей. Цей досвід є необхідною базою для розвитку творчих здібностей. Варто відмітити, що діти дошкільного віку є особливо вразливими до творчого процесу, адже їхнє мислення ще не обтяжене стереотипами та конвенціями, це дає можливість виражати свою самобутність. Ця складова вимагає належного розвитку. Окрім цього, дошкільний вік можна вважати за важливий період для підсилення творчої уяви. Звідси випливає, що ця стадія розвитку надає відмінні можливості для вдосконалення творчих здібностей.

Відзначено, що у дітей дошкільного віку спостерігається інтенсивний розвиток. Це супроводжується суттєвими змінами у різних напрямках, зокрема в удосконаленні різних видів діяльності та активному розвитку психічних процесів. В пам'яті також відбуваються якісні та кількісні зміни. Можливість опосередкованого та довільного запам'ятовування виростає зростанням обсягу пам'яті. Додатково, дітям надається можливість вирішувати творчі завдання, що включають аналіз та обробку художніх творів. Це сприяє їхній активній участі у творчому процесі та сприяє розвитку уяви та творчого потенціалу. Такий підхід не тільки сприяє самореалізації, але й формує навички висловлювання власних ідей та пошуку нестандартних рішень. Цей процес спонукає їх до креативного зростання та навчає шукати нові, неочікувані підходи до завдань[29].

У підсумку, використання художніх творів для розвитку творчих здібностей дітей виявляється надзвичайно цінним інструментом, що сприяє їх активному творчому розвитку, розширює їхній світогляд та сприяє формуванню навичок аналізу та виразності.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ДІТЬМИ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

2.1 Вимоги до організації занять з дітьми передшкільного віку

У сучасному світі, де розвиток і навчання належать до невід'ємних аспектів життя, велике значення має забезпечення належних умов для розкриття творчих здібностей у дітей передшкільного віку. Цей період дитинства відзначається особливою вразливістю та плідотворністю для формування основних навичок, цінностей та вмінь, що впливатимуть на їхнє майбутнє. Однією з найважливіших складових успішного розвитку є належно організовані заняття, які сприяють виявленню та розвитку талантів кожної маленької особистості. Саме завдяки цим заняттям діти можуть відкривати свій внутрішній потенціал, розвивати творчість, експериментувати та вивчати нові сфери життя. Здійснюючи структуровані і стимулюючі заняття, педагоги та батьки можуть активно сприяти розвитку дитячої уваги, креативності та інтелектуальних здібностей. Важливо створити середовище, в якому кожна дитина відчуває себе заохоченою до висловлювання власних думок, допускається до власних ідей та експериментів. Поєднуючи гру та навчання, заняття передшкільників можуть стати захопливим та ефективним інструментом у формуванні творчої особистості. Такий підхід допомагає розвивати не лише творчі здібності, але й соціальні навички, співпрацю та самовираження – все необхідне для їхнього здорового та гармонійного росту.

Сьогоднішні реалії свідчать про необхідність забезпечення дітей передшкільного віку комплексними, науково обґрунтованими методами та підходами, що сприяють їхньому всебічному розвитку. Враховуючи швидкий темп змін у суспільстві та технологіях, дошкільний період стає часом активного пізнання, формування ключових навичок, соціальних компетентностей та творчого мислення. Організація занять з дітьми передшкільного віку має стати платформою для розкриття їхнього потенціалу, розвитку індивідуальних здібностей, а також підготовки до подальшої

навчальної діяльності. Діти цього вікового періоду мають можливість набути основних знань, навичок і цінностей, які визначатимуть їхні успіхи в майбутньому. Таким чином, актуальність вимог до організації занять передшкільного віку полягає у забезпеченні якісної підготовки нового покоління до вимог сучасності.

У сучасному суспільстві необхідно переосмислити значення погляду Я. А. Коменського на роль дошкільного дитинства як важливого етапу підготовки особистості до шкільного навчання. Його слова "Лише те в людині міцне і надійне, що всмокталося в природу її в першу пору життя" сьогодні набувають нового змісту. Зокрема, в рамках сучасної концепції дитинства, передшкільний вік оточується особливою увагою як ключовий період у становленні та розвитку дитини як майбутньої успішної школярки. Цей період визначається як найбільш значущий для формування основних навичок, цінностей та здібностей, які стануть основою для подальшого навчання. Відповідно до сучасних уявлень, роль вихователя дошкільного навчального закладу набуває надзвичайної важливості. Ця професійна діяльність передбачає відповідальну місію в сприянні розвитку та формуванні особистості маленької дитини як індивіда, який здатний до вивчення, творчості та соціальної адаптації. Таким чином, відновлюючи думку Я. А. Коменського у сучасному контексті, ми підкреслюємо, що передшкільний вік є не тільки підготовчим етапом для шкільного навчання, але й ключовим періодом для глибокого і всебічного розвитку дитини, який вимагає компетентного та зосередженого підходу вихователя до її супроводу[24].

Згідно з БКДО, передшкільна дитина повинна володіти навичкою сприймання художнього твору (незалежно від його області – образотворчого, музичного, танцювального, театрального чи літературного), усвідомлюючи його цілісний характер. Крім того, вона має здатність виконувати базовий аналіз художньої виразності, розпізнаючи та розуміючи використані засоби виразності в творі. Це означає, що дитина передшкільного віку формує в собі здатність сприймати твори різних видів мистецтва як єдиний цілісний образ,

розуміючи, як різні елементи співпов'язані між собою для передачі певного враження або повідомлення. Вона починає розуміти, як мистецькі засоби, такі як кольори, ритм, рухи, слова або звуки, використовуються для того, щоб викликати певні емоції та враження у глядачів або слухачів. Цей етап розвитку передбачає активну взаємодію з мистецтвом, допомагаючи дитині розкривати свої почуття, уяву та емоційний спектр. Такий підхід сприяє розвитку креативності, здатності до аналізу та інтерпретації, а також глибокого сприйняття навколишнього світу через мистецтво[31].

Забезпечення належної організації занять з дитиною передшкільного віку набуває важливості у контексті їхнього гармонійного розвитку та підготовки до майбутньої освіти. Вимоги до ефективної організації цих занять охоплюють широкий спектр аспектів, що включають комплексний підхід до навчання та виховання, забезпечення психологічної комфортності та індивідуальної підтримки, а також створення сприятливого середовища для розкриття та розвитку творчих здібностей дітей. Ця праця вимагає не лише вміння передавати знання та навички, а й глибокого розуміння індивідуальних особливостей кожної дитини. Від вихователя вимагається здатність адаптувати підходи до потреб та інтересів кожного малюка, створюючи для нього комфортне та стимулююче навчальне оточення. Розвиваючи такі якості як терпимість, творчість та емпатія, педагог забезпечує належну підготовку дитини передшкільного віку до майбутнього навчання, сприяючи їхньому впевненому та гармонійному старту у світі знань[35].

Організація навчальних занять з дітьми старшого дошкільного віку, зорієнтованих на розвиток ключових пізнавальних функцій, ґрунтується на взаємодії комплексу принципів, що відображають єдину гармонійну систему:

- **Системна організація** підкреслює потребу у всебічному розвитку дитини, де взаємозалежність та взаємозв'язок різних аспектів розвитку підкреслює необхідність системного підходу в педагогіці.
- **Комплексне охоплення** наголошує на важливості взаємного доповнення пізнавальних сфер, де розвиток однієї функції допомагає

розвивати та підтримувати інші аспекти, забезпечуючи глибокий та гармонійний ріст.

- **Врахування вікових та індивідуальних можливостей** вказує на необхідність індивідуалізованого підходу до кожної дитини, враховуючи її унікальність та специфіку розвитку.
- **Адекватність навантаження** допомагає зберегти баланс між завданнями та можливостями кожної дитини, створюючи сприятливі умови для її успішного навчання.
- **Поступове набуття знань та систематичний підхід** допомагають плавно переходити від простого до складного, глибоко усвідомлюючи та засвоюючи матеріал.
- **Індивідуальний темп роботи** гарантує, що дитина переходить до нового матеріалу лише після повного засвоєння попереднього, стимулюючи більш глибоке розуміння та вивчення.
- **Циклічність повторення** допомагає закріплювати набуті знання та навички, роблячи їх постійною складовою частиною розвитку дитини[36].

Заняття, як форма навчання, мають структурований характер з введенням нового матеріалу, його осмисленням та засвоєнням, що забезпечує ефективність процесу навчання та розвитку передшкільних дітей.

Організація та проведення занять з дітьми передшкільного віку передбачає глибоке та всебічне засвоєння навчального матеріалу кожною дитиною, розглядаючи їх як основний підґрунтя навчання. Ці заняття сприяють розвитку компетенцій у керуванні хаотичністю та послідовному розв'язанні різноманітних завдань у відповідності до структурованого плану та логічної системи. Підходи до організації занять з дітьми передшкільного віку демонструють певні аналогії зі шкільними уроками, забезпечуючи плавний перехід від дошкільної освіти до початкової школи. У той же час, важливо відзначити, що навчання старших дошкільників виявляє особливі риси у

порівнянні зі шкільним навчанням, і це стосується як визначення цілей, так і використання методологічних підходів до навчання[36].

Таким чином, ефективна організація занять з дітьми передшкільного віку вимагає уважного планування та врахування їхніх особливостей і потреб.

Ось деякі ключові вимоги та принципи, які можуть бути корисними:

диференційований підхід: Враховуйте індивідуальні рівні розвитку, інтереси, здібності та потреби кожної дитини. Створюйте завдання та активності, що відповідають їхнім можливостям.

- гра та активність: Заняття мають бути гранично активними, ігровими та цікавими для дітей. Гра - основний спосіб їхнього навчання та розвитку.
- емоційна атмосфера: Створюйте позитивне та дружелюбне оточення, де діти відчують себе комфортно і заохочені спілкуватися та виражати свої думки.
- педагогічна креативність: Використовуйте різноманітні методи, прийоми, інструменти та матеріали, щоб зробити заняття цікавішими та стимулюючими для дітей.
- здоров'я та безпека: Забезпечуйте безпеку дітей під час проведення активностей. Враховуйте фізичні особливості та можливі обмеження кожної дитини.
- соціальна взаємодія: Сприяйте спілкуванню та спільній діяльності між дітьми. Розвивайте навички співпраці, спільного вирішення завдань та роботи в групі.
- розвиток креативності: Заохочуйте дітей думати нестандартно, використовувати свою уяву та творчість під час виконання завдань.
- системність: Створюйте плановану послідовність занять, що сприяє поступовому розвитку дитини в різних аспектах: фізичному, соціальному, емоційному та інтелектуальному.
- формативна оцінка: Спостерігайте за прогресом кожної дитини та надавайте зворотний зв'язок, що допоможе їм розуміти свої досягнення та розвивати свої навички.

- адаптація: Враховуйте, що діти можуть мати різні темпи адаптації до нового середовища та занять. Створюйте сприятливі умови для комфортного перебування та навчання[12].

Дотримання цих ключових принципів впливає на створення найбільш сприятливого середовища для ефективного і захопливого процесу навчання та розвитку дітей передшкільного віку. Ці принципи допомагають педагогам адаптувати свій підхід до індивідуальних потреб та особливостей кожної дитини. Вони підкреслюють значущість психологічної зручності та підтримки, сприяючи позитивному емоційному досвіду в навчанні.

2.2 Методичні підходи до проведення занять з дітьми передшкільного віку

Заняття з дітьми передшкільного віку відкривають безмежні можливості для впливу на їхній загальний розвиток, виховання та підготовку до майбутнього навчання. Цей період є критичним у формуванні основних когнітивних, емоційних, соціальних та фізичних навичок, які стануть фундаментом для подальшого життя. Інтеграція різноманітних методичних підходів та навичок в навчальний процес є ключовою для створення найбільш ефективного та насиченого середовища для дітей. Поєднання ігрових форм, практичних завдань, розвивальних інструментів та творчого підходу допомагає створити збалансоване навчальне досвід, який заохочує активну участь та пізнавальну цікавість малюків. Проведення різноманітних активностей, спрямованих на розвиток мовлення, математичних здібностей, творчості, фізичної активності та соціальних навичок, сприяє універсальному розвитку дітей та формує у них унікальний набір компетенцій. Завдяки цьому, діти мають змогу освоїти нові знання, навички та цінності у контексті природного ігрового процесу, що позитивно впливає на їхню мотивацію до навчання та саморозвитку. Позитивне ставлення до навчання та розвитку є однією з найбільш цінних родових ресурсів, які діти можуть здобути на передшкільному етапі. Використання відмінних методичних підходів сприяє

створенню позитивного досвіду, який асоціюється з радістю, задоволенням та успіхом. Це стимулює дітей брати активну участь у навчальному процесі та допомагає зміцнювати їхню внутрішню мотивацію до вивчення нового.

Актуальність впровадження сучасних методичних підходів під час проведення занять з дітьми передшкільного віку є невід'ємною складовою успішної педагогічної практики. Цей період у житті дитини має вирішальне значення для її загального розвитку, і якість методології занять може вплинути на формування її навичок, здібностей та позитивних ставлень до навчання та саморозвитку. Отже, враховуючи актуальні наукові дослідження та вимоги сучасного суспільства, використання належних підходів є вагомим фактором у педагогічній підготовці та розвитку молодого покоління. Досягнення оптимального розвитку дитини на передшкільному етапі вимагає глибокого розуміння її потреб, індивідуальних особливостей та врахування актуальних вимог сучасності. Підходи, що відповідають останнім досягненням наукових досліджень у галузі педагогіки, психології та розвитку дитини, надають можливість забезпечити заняття, спрямовані на розвиток не лише пізнавальних аспектів, але й соціальних, мовних, творчих та фізичних здібностей.

В сучасному педагогічному досвіді набуває переконливого підтвердження той факт, що дієві методи навчання є невід'ємною частиною розвитку творчого потенціалу дитини. Це відноситься й до дітей передшкільного віку, які, не втрачаючи унікальної творчої індивідуальності, мають здатність досягати значущих результатів у створенні творів, якщо їм дарують відповідні методичні настанови. Ці методичні підходи сприяють структуруванню і налаштуванню творчого процесу в дітей. Вони сприяють розвитку конкретних навичок, критичного мислення та технічних вмінь, що несумнівно підвищує якість творчих результатів. Середньому знаходячись у синергії з дитячим інтересом та індивідуальністю, ці методи допомагають розкрити потенціал і втілити в життя власні ідеї з непередбаченою унікальністю. Завдяки збалансованому підходу, дитина вчиться не лише

самовиражатися, але й володіти знаннями та навичками, що дає можливість ефективно втілювати свої ідеї у життя. Такий глибокий розвиток творчого потенціалу в передшкільному віці має далекоглядні наслідки, забезпечуючи цінний фундамент для подальшої творчої активності та особистісного росту.

Слід відзначити, що сучасне суспільство та нові вимоги до індивідів на сьогоднішній день настійно вимагають від педагогів гнучкості та адаптації їх методичних підходів до нових реалій. Відкриття нових горизонтів в освітніх та технологічних сферах висувають потребу застосування інноваційних методів та технологій, спрямованих на підтримку розвитку творчого та критичного мислення, вдосконалення комунікаційних навичок та адаптацію до швидко змінювального соціального та технологічного оточення. Ця необхідність в адаптації методичних підходів створює унікальну можливість для педагогів переосмислити свою роль та вплив на процес навчання та виховання. Інноваційні методи дозволяють створити навчальне середовище, де діти можуть розвивати свою творчість, експериментувати, аналізувати та постійно вдосконалюватися. Важливим аспектом в сучасній педагогічній практиці є розвиток критичного мислення та аналітичних навичок. Педагоги мають сприяти вихованню у дітей здатності досліджувати, аналізувати інформацію, приймати обґрунтовані рішення та висловлювати власні думки. Використання новітніх підходів, таких як проблемне навчання, проектна діяльність та колаборативні проекти, дозволяє підготувати дітей до вимог сучасного світу. Крім того, активне використання інноваційних технологій, таких як комп'ютерні програми, онлайн-ресурси та інтерактивні платформи, надає можливість зробити навчальний процес більш цікавим та змістовним. Це допомагає залучити дітей до активного навчання, підвищити їх мотивацію та ефективність усвідомленого навчання.

Проведення занять з дітьми передшкільного віку - це надзвичайно важливий та відповідальний процес, який потребує спеціального підходу та особливої уваги до розвивальних потреб малюків. Дитячий вік передшкільної освіти є особливим у тому сенсі, що в цей час формуються основи

когнітивного, соціального, емоційного та фізичного розвитку, які визначатимуть подальший шлях дитини. Для успішного ведення занять з дошкільниками існує ряд методичних підходів, які допомагають забезпечити максимально насичений і корисний навчальний досвід:

- **Гри і ігровий підхід:** Діти передшкільного віку найкраще сприймають нову інформацію та навички через гру. Використовуйте різноманітні ігрові завдання, які стимулюють розвиток уваги, логічного мислення, мовлення, моторики та соціальних навичок. Заняття повинні бути цікавими та веселими, сприяючи активному взаємодії дітей між собою.
- **Розвиток мовлення і комунікативних навичок:** Забезпечте створення сприятливого середовища для активної спілкування. Використовуйте різні методи, такі як розповіді, загадки, пісні, рими, драматизація, для розвитку словникового запасу, граматики та вміння висловлювати свої думки.
- **Творчість і мистецтво:** Забезпечте дітям можливість виразити свою творчу уяву через малювання, ліплення, роботу з різними матеріалами. Це сприятиме розвитку моторики, естетичного смаку та самовиразу.
- **Фізичний розвиток та рухливі ігри:** Організуйте фізкультурні заняття, рухливі ігри та вправи, які сприяють розвитку координації, силових та гнучкісних навичок. Це також допомагає дітям розвивати здоровий спосіб життя.
- **Логічне мислення і головоломки:** Включайте в заняття завдання, які вимагають логічного мислення, такі як пазли, конструктори, логічні головоломки. Це розвиває аналітичні здібності та логічне мислення.
- **Соціальний розвиток і співпраця:** Пропонуйте ігри та завдання, що сприяють розвитку соціальних навичок, як співпраця, спілкування, розвиток емоційної інтелігенції. Вчіть дітей взаємодіяти, ділитися та вирішувати конфлікти.

- **Підготовка до школи:** Включайте елементи, які допоможуть дітям засвоїти базові навички, необхідні для школи, такі як рахунок, вивчення літер та цифр, підготовка до письма.
- **Дослідницький підхід і диво-відкриття:** Заохочуйте дітей досліджувати навколишній світ, проводити прості експерименти, спостерігати за природою та явищами навколо.
- **Здоров'я і безпека:** Обговорюйте з дітьми важливі аспекти здорового способу життя, особистої гігієни та правил безпеки.
- **Індивідуалізація і урахування особливостей:** Розглядайте кожну дитину як унікальну особистість з власними інтересами та потребами. Намагайтеся створити для кожного дитя комфортну та цікаву навчальну атмосферу[13].

При розгляді важливості індивідуального підходу до дітей передшкільного віку, важливо зрозуміти, що кожна дитина - це унікальна особистість з власними потребами, здібностями та особливостями. Педагогічний процес має бути гнучким та адаптованим до індивідуальних характеристик кожної дитини. Завдяки індивідуальному підходу педагоги мають можливість реалізувати потенціал кожної дитини на максимальному рівні. Використовуючи методики, які враховують особливі здібності та інтереси дітей, педагоги створюють позитивне навчальне середовище, де діти можуть ефективно розвивати свої таланти та розкривати свої сильні сторони. Зосереджуючись на пізнавальному та розвивальному процесі, педагоги спонукають дітей до активного дослідження світу. Вони створюють ситуації, що сприяють експериментам та відкриттям, допомагають дітям розуміти, як працюють різні явища та процеси навколо них. Це сприяє розвитку їхньої допитливості, критичного мислення та прагненню здобувати нові знання. Однак, важливо також забезпечити терпляче та розуміння ставлення до дітей. Дозволяючи їм рости у власному темпі, педагоги допомагають створити сприятливу атмосферу для їхнього саморозвитку. Кожен успіх, навіть невеликий, повинен бути відзначений та підтриманий педагогами, що

допомагає дітям відчувати себе важливими та цінними. Узагалі, індивідуальний підхід до дітей передшкільного віку - це важливий ключ до їхнього успішного розвитку та формування позитивного ставлення до навчання та саморозвитку.

Подільно інтегруючи різні методики та підходи, вихователі та педагоги створюють освітнє середовище, в якому діти можуть розвивати широкий спектр аспектів своєї особистості. Наприклад, поєднання ігрових форм та навчальних завдань сприяє розвитку когнітивних та соціальних компетенцій, а використання творчих вправ стимулює уяву та творчий потенціал. Додатково важливо враховувати унікальні потреби та інтереси кожної окремої дитини, щоб добирати завдання та методики, що відповідають її потребам.

Успішне проведення занять передбачає також розгляд наступних аспектів:

- **Позитивне ставлення:** Підходьте до занять з позитивним настроєм, використовуючи позитивну мову та заохочення. Дитині важливо відчувати, що її зусилля оцінюються та цінуються.
- **Диференційований підхід:** Звертайте увагу на індивідуальні особливості дітей, їхні інтереси та потреби. Підходьте до кожної дитини з урахуванням її рівня розвитку.
- **Різноманітність:** Використовуйте різноманітні методи та матеріали, щоб зробити заняття цікавими та насиченими. Змінюйте завдання, додавайте нові вправи та використовуйте різні форми роботи.
- **Відкритість до запитань:** Створюйте можливість для дітей висловлювати свої запитання, ділитися враженнями та думками. Відповідайте на їхні запитання, заохочуючи активний діалог.
- **Позитивний приклад:** Станьте для дітей позитивним прикладом. Ваша енергія, спілкування та взаємодія з дітьми може впливати на їхнє ставлення до навчання та розвитку.
- **Оцінювання за зусиллями:** Зосереджуйтеся на позитивних аспектах дитячих зусиль, а не лише на результаті. Підкреслюйте, що важливо

намагатися та робити кроки до розвитку, незалежно від того, наскільки великі ці кроки.

- **Гнучкість і творчість:** Будьте гнучкими у плануванні та організації занять. Іноді можуть виникнути несподівані ситуації або діти можуть показувати несподівані інтереси. Дозвольте собі адаптуватися та використовувати творчий підхід[37].

Отже, інтеграція методичних підходів та навичок під час занять з дітьми передшкільного віку є надзвичайно важливою для забезпечення всебічного розвитку, позитивного ставлення до навчання та готовності до подальшого навчання в школі. Це допомагає створити основу для успішного життя та реалізації потенціалу кожної дитини. Цей комплексний підхід до організації навчання та розвитку дітей передшкільного віку створює стійку основу для їхнього подальшого навчання та досягнення успіху в житті. Позитивний настрій до навчання, розвинуті навички співпраці, творчості, критичного мислення та самостійності допомагають дітям справлятися з викликами сучасного світу та досягати визначених цілей.

2.3 Основні принципи побудови занять з використанням художніх творів

Сучасний освітній процес стоїть перед викликами та можливостями, які вимагають глибокого переосмислення та постійного вдосконалення. Освіта вже давно перестала бути механічним передачем знань, замість цього перетворившись на активний та взаємодійний процес розвитку особистості. У цьому контексті важливе завдання сучасного педагога – забезпечити дитину передшкільного віку на різних рівнях освіти можливостями для розвитку їхньої креативності, критичного мислення, аналітичних та проблемних розв'язувальних здібностей.

Сьогодні ми спостерігаємо, як традиційні методи навчання уступають дорогу новим підходам, спрямованим на відкрите вивчення та особистісний розвиток дитини. В цьому контексті використання художніх творів як інструменту для побудови занять набуває особливого значення. Художня

література, кіно, музика та інші витвори мистецтва мають потужну силу не лише емоційного враження, але й когнітивного стимулювання. Ці твори дарують змісту не тільки глибину і значення, але й створюють платформу для поглибленого аналізу та рефлексії навчального матеріалу. Вони допомагають дошкільникам розвивати навички критичного сприйняття інформації, вміння аналізувати та синтезувати знання, а також розуміти різноманітні погляди та підходи до теми. Використання художніх творів у навчальному процесі відкриває безмежні можливості для творчого підходу до навчання. Вони дозволяють створити стимулюючий середовище, в якому діти відчують себе співавторами процесу навчання, а не лише пасивними слухачами. Це сприяє залученню дітей до активного обговорення, обміну думками та поглядами, а також розвитку їхньої власної творчої внутрішньої сутності[18].

В сучасному інформаційному суспільстві, де навколишній світ стрімко змінюється та вимагає від особистості гнучкості та креативності, роль креативного підходу до навчання стає критично важливою. Дошкільникам передшкільного віку сьогодні вже не задовольняються лише пасивним сприйняттям інформації, вони активно застосовують свої творчі, аналітичні та проблемно-орієнтовані здібності, щоб відкривати нові горизонти глибинного розуміння змісту та ідей. В цьому контексті художні твори виявляються потужним каталізатором активного навчання. Вони дозволяють дітям відчувати себе учасниками творчого діалогу з вихователями, персонажами та концепціями, що проступають у творах дитячої літератури. Такі твори можуть бути як класичними літературними шедеврами, так і сучасними кінофільмами, музичними композиціями або візуальними творами мистецтва.

Художні твори створюють широкий спектр можливостей для залучення дітей до навчального процесу. Вони стимулюють уяву, дозволяючи дошкільникам відчувати атмосферу та емоції, які переживають персонажі твору. Водночас вони також спонукають до глибокого аналізу – виявлення символів, метафор, конфліктів та їхнього впливу на сюжет та повідомлення твору. Крім того, художні твори сприяють розвитку критичного мислення. Діти

навчаються бачити різні шари значень, визначати точки зору автора, розкривати приховані моральні та етичні питання, а також висувати власні гіпотези та аргументи.

Один із основних принципів побудови занять з використанням художніх творів полягає в створенні відкритого та захоплюючого навчального середовища, де діти можуть відчутти глибокий особистий зв'язок із змістом та персонажами твору. Саме цей зв'язок відкриває незрівнянні можливості для їхньої емоційної зацікавленості, що сприяє більш глибокому та стійкому засвоєнню інформації. Відчуття тісного співпраці з персонажами та відтворення їхніх думок та вчинків може відчутно покращити здатність студентів співпереживати, аналізувати та вирішувати проблеми. Важливо зазначити, що аналіз художніх творів відкриває перед дітьми широкий спектр можливостей для розгляду різних точок зору. Це дозволяє поглибити розуміння нюансів та конфліктів, які існують внутрішньо у персонажів чи між ними. Розгляд моральних дилем та етичних питань у контексті художнього твору активізує моральні рефлексії дітей передшкільного віку, а також допомагає розвивати навички виявлення та аналізу етичних аспектів різних життєвих ситуацій[8].

Продовжуючи дослідження даної захоплюючої теми, ми маємо можливість не лише виявити ефективні підходи до використання художніх творів як засобу для сприяння активному навчанню та розвитку критичного мислення, але й розглянути їх вплив на глибину розуміння навчального матеріалу та розвиток когнітивних здібностей дітей. Аналіз і розкриття потенціалу художніх творів в навчальному процесі відкриває широкий спектр нових інструментів для вихователів. Використання літературних творів, фільмів, музики і мистецтва може змінити підхід до вивчення матеріалу, зробивши його більш доступним і цікавим. Це дозволить вихователям впроваджувати інтерактивні методи, де діти долучаються до дискусій, рольових ігор, проектів, спрямованих на глибоке осмислення та аналіз теми. Такий підхід сприяє підвищенню якості освітнього процесу, оскільки

відкриває можливості для індивідуалізації навчання. Кожен дошкільник може знайти свій особистий спосіб розуміння та інтерпретації навчального матеріалу, відповідний його потребам та інтересам. Це сприяє активному залученню кожної дитини до навчання та підвищенню їх мотивації до вивчення. Застосування художніх творів у навчанні також стимулює розвиток критичного мислення, сприяє вмінню аналізувати, синтезувати та оцінювати інформацію тощо.

Побудова занять з використанням художніх творів для дітей передшкільного віку має свої особливості та принципи, спрямовані на створення захоплюючого та ефективного навчального середовища. Основні принципи таких занять включають:

1. **Ігровий підхід:** Діти цього віку найкраще вчаться через гру та практичну діяльність. Використання художніх творів повинно бути органічно вплетено в ігрові сценарії, що допоможе дітям легше сприймати інформацію та розвивати творчість. Цей принцип передбачає, що гра є не тільки важливою складовою дитячого життя, але й потужним інструментом навчання. Ігровий підхід передбачає, що заняття з використанням художніх творів мають схожі з іграми характеристики: вони зацікавлюють, спонукають до активності та розвитку фантазії.
2. **Вільний вибір:** Дайте дітям можливість обирати твори, які їх зацікавили. Вільний вибір є ключовим елементом під час побудови занять з використанням художніх творів для дітей передшкільного віку. Давати дітям можливість обирати твори, які їх цікавлять, не тільки дозволяє їм відчувати себе активними учасниками навчального процесу, але і розвиває їхню самостійність, вибіркоче мислення та вміння аналізувати.
3. **Відповідність віку:** Вибирайте художні твори, які відповідають рівню розуміння та інтересам дітей передшкільного віку. Забезпечення адекватності та доступності матеріалу є важливим аспектом. При

використанні художніх творів для дітей передшкільного віку, важливо враховувати їхні психологічні потреби та інтереси. Це може означати обирання казок чи історій про тварин, природу, родину та дружбу – теми, які є близькими та цікавими для дітей.

4. **Зорова привабливість:** Діти в цьому віці особливо чутливі до зорового сприйняття. Використовуйте ілюстрації, малюнки, яскраві кольори та візуальні елементи, що привернуть їхню увагу. Цей період відзначається активним розвитком візуальних навичок та сприйняття. Ілюстрації, малюнки, яскраві кольори та візуальні елементи стають не тільки засобами доповнення матеріалу, але й інструментами, що привертають увагу дітей та сприяють їхньому більш активному залученню до навчального процесу.
5. **Звукова супровід:** Музика та звукові ефекти можуть допомогти створити атмосферу та змістовно підкреслити емоційну складову художнього твору. Тобто, музичний супровід впливає на емоційний стан дітей і може створювати певну атмосферу під час занять. Наприклад, музичний супровід може підкреслити емоційну складову драматичної події у казці чи надати позитивний настрій під час веселих моментів. Відповідно підбір музики може допомогти покращити сприйняття та запам'ятовування сюжету.
6. **Взаємодія та діалог:** Пошук спільних інтерпретацій, обговорення персонажів та сюжету розвиває мовлення дітей та їхню здатність сприймати та виражати свої думки. Тобто, під час обговорення художніх творів діти мають можливість ділитися своїми враженнями, думками та спостереженнями. Це сприяє розвитку мовлення та вміння висловлювати свої думки чітко та зрозуміло. Діалог стимулює їхню активність та зацікавленість, а також навчає слухати та спілкуватися з іншими.
7. **Різноманітність діяльності:** Різноманітність діяльності є однією з ключових стратегій при побудові занять з використанням художніх

творів для дітей передшкільного віку. Комбінування різних видів активностей, таких як малювання, ліплення, рольові ігри, сприяє всебічному розвитку дітей та збагачує навчальний процес.

8. **Орієнтація на дослідницьку діяльність:** Орієнтація на дослідницьку діяльність в навчанні з використанням художніх творів є важливим засобом стимулювання активності та самостійності у дітей передшкільного віку. Вихователі повинні надихати дітей ставити запитання, досліджувати та діяти самостійно, що сприяє розвитку їхньої цікавості та бажання вчитися.
9. **Сприйняття через емоції:** Спонукайте дітей висловлювати свої емоції та переживання, що допомагає їм зв'язатися з персонажами творів та змістом. Залучення дітей до висловлення своїх емоцій та переживань створює можливість для них поглиблено зануритися у світ персонажів та змісту творів. Вихователі, можуть запитувати дітей, як вони відчуються щодо певних подій, персонажів чи розвитку сюжету. Пошук слів для вираження своїх емоцій сприяє розвитку словникового запасу та вмінню артикулювати власні почуття.
10. **Позитивний підхід:** Створюйте атмосферу позитивності та підтримки, щоб діти відчували себе комфортно та вільно висловлювали свої думки та ідеї. Вихователі мають активно використовувати слова похвали та підтримки, надихаючи дітей на активну участь у діяльності. Спільне відзначення їхніх досягнень та ініціатив сприяє підвищенню їхньої самооцінки та віри в свої можливості. Атмосфера позитивності створюється також шляхом створення привітного та відкритого навчального середовища. Вчителі можуть використовувати цікаві та різноманітні завдання, які зацікавлюють дітей та стимулюють їхній інтерес до вивчення.
11. **Індивідуальний підхід:** Враховуйте інтереси та потреби кожної дитини, дозволяючи їй вибрати спосіб взаємодії з художнім твором, який найбільше відповідає її стилю та темпераменту. Дозволяючи дітям

вибирати спосіб взаємодії з художніми творами, вихователі надають їм більшу владу над своїм власним навчальним досвідом. Вони можуть вибирати той спосіб, який їм більше до вподоби, що сприяє активному залученню та поглибленому сприйняттю матеріалу.

12. **Розвиток мовлення:** Зосереджуйте увагу на розвитку словникового запасу, виразності мовлення та вмінні спілкуватися на основі відомого матеріалу. Тобто, розвиток мовлення під час занять з художніми творами є не тільки навчальним процесом, але й засобом підвищення культурного рівня та комунікативних навичок дітей. Відкриваючи їм світ художніх творів, вчителі одночасно розвивають їхні здібності до виразного та ефективного мовлення, що є важливою складовою їхнього особистісного росту та соціального взаємодії.
13. **Співпраця з батьками:** Включайте батьків у процес вивчення художніх творів, рекомендуйте їм додаткові ресурси для розвитку дитини вдома. Вихователі можуть організовувати спільні заходи, які сприяють активній участі батьків у навчальному процесі. Це можуть бути виставки малюнків дітей, обговорення художніх творів під час батьківських зборів або спеціальні події, присвячені діалогу про те, як підтримувати інтерес дітей до мистецтва вдома.
14. **Повторення та закріплення:** Використовуйте елементи повторення, щоб допомогти дітям закріпити отримані знання та враження. Закріплення може бути організоване за допомогою різноманітних діяльностей, таких як ігри, пазли, рольові ігри або створення власних інтерпретацій художніх творів. Це дозволяє дітям активно взаємодіяти з матеріалом, що є важливим кроком до його глибокого розуміння. Повторення також може включати залучення дітей до створення малюнків, іграшок чи інших творів мистецтва, що ілюструють ключові моменти художнього твору. Це допомагає їм візуалізувати та відтворити отриману інформацію, що сприяє глибокому закріпленню[28].

Основна мета при створенні занять для дітей передшкільного віку з використанням художніх творів полягає в тому, щоб сформувати позитивне та захоплююче навчальне середовище, яке надихає дітей досліджувати нові світи через взаємодію з мистецтвом. Розглядаючи суть цього підходу ближче, стає очевидним, що дослідження даної теми приводить до відкриття значущості та потенціалу використання художніх творів у навчальному процесі дітей передшкільного віку. Цей теоретичний аналіз виокремлює нові перспективи та можливості для вихователів, допомагаючи їм розробити більш збалансований, інтерактивний та глибокий підхід до навчання. Створюючи заняття, де мистецтво виступає як ключовий елемент, вчителі стимулюють дітей до самовираження, творчого мислення та відкритості до нових ідей. Використанням вищезазначених принципів є важливим кроком на шляху до якісного освітнього процесу та глибокого розвитку особистості кожної дитини передшкільного віку. За допомогою художніх творів, діти вчаться розуміти себе, інших та світ навколо, розвиваючи критичне мислення, творчу уяву та вміння сприймати та виражати емоції. Такий підхід забезпечує цілісний розвиток дитини та створює підґрунтя для майбутнього навчання та життєвого успіху[40].

Висновки до другого розділу

Проводячи докладний аналіз теоретичних підходів до організації занять з дітьми дошкільного віку, ми прийшли до ряду ключових висновків.

По-перше, в сучасних умовах спостерігаємо заміщення традиційних методів навчання новими підходами, що спрямовані на відкрите вивчення та особистісний розвиток дитини. Серед цих підходів особливе місце належить використанню художніх творів як засобу організації занять. Твори мистецтва, такі як художня література, кіно, музика, мають потужний вплив не лише на емоційну сферу, а й на когнітивний розвиток. Вони надають змісту глибину та значення і створюють можливості для глибокого аналізу та рефлексії навчального матеріалу. Використання художніх творів допомагає дітям розвивати критичне мислення, аналітичні навички, а також розуміння різних поглядів на одну тему. Впровадження творчих засобів у навчальний процес відкриває широкі можливості для творчого підходу до навчання, сприяючи створенню стимулюючого навколишнього середовища, де діти відчують себе активними учасниками навчання.

По-друге, актуальність впровадження сучасних методичних підходів у заняттях з дошкільниками є необхідною складовою ефективної педагогічної практики. Цей етап розвитку дитини має важливе значення для її загального розвитку, і якість методології занять може визначити формування навичок, здібностей та позитивних ставлень до навчання та саморозвитку. Згідно з актуальними науковими дослідженнями та вимогами сучасного суспільства, використання сучасних підходів стає важливим фактором в педагогічній підготовці та розвитку молодого покоління.

По-третє, головний принцип організації занять з використанням художніх творів полягає в створенні відкритого та захоплюючого навчального оточення, де діти можуть відчути особистий зв'язок із змістом та персонажами твору. Цей особистий зв'язок відкриває перед ними унікальні можливості для емоційного занурення та зацікавленості, що в свою чергу сприяє більш глибокому і стійкому засвоєнню інформації. Співпраця з персонажами та

відтворення їхніх думок та вчинків може значно покращити здатність дітей співчувати, аналізувати та розв'язувати проблеми. Це відкриває широкий діапазон можливостей для розгляду різних точок зору, збагачуючи їх розуміння нюансів та конфліктів, що присутні внутрішньо у персонажів чи між ними. Розгляд моральних дилем та етичних питань у художньому творі активізує моральні рефлексії дітей дошкільного віку і сприяє розвитку навичок виявлення та аналізу етичних аспектів різних життєвих ситуацій.

Загалом, згідно з отриманими результатами теоретичного аналізу, використання художніх творів як основи для організації занять з дітьми дошкільного віку є ефективним та обґрунтованим методичним підходом. Він допомагає створити сприятливе навчальне середовище, активізує творчість та аналітичні здібності дітей, а також сприяє їхньому особистісному розвитку та формуванню позитивних ставлень до навчання.

РОЗДІЛ 3

ДОБІРКА КОНСПЕКТІВ ЗАНЯТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ

ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ

3.1 Методичні рекомендації для роботи з добіркою конспектів занять

Робота з художніми творами в рамках закладів дошкільної освіти передбачає систематичний та структурований педагогічний процес, спрямований на сприяння і розвиток творчого потенціалу дитини передшкільного віку, а також на розширення їхнього художнього сприйняття та формування естетичного смаку. Ці методичні рекомендації адресовані вихователям та педагогам, які мають намір впроваджувати нижчезазначені заняття з художньої діяльності у програмі розвитку дітей дошкільного віку. Вони надають структурований підхід до планування та проведення таких занять, сприяючи розвитку творчих здібностей дітей та розширенню їхнього художнього розвитку.

Перед початком роботи з художніми творами слід ретельно враховувати психофізіологічні особливості вікової групи дітей дошкільного віку, оскільки ці аспекти мають важливе значення для успішного проведення занять:

- Психічний розвиток та концентрація уваги: Важливо враховувати, що діти цього віку зазвичай мають обмежену здатність до тривалої концентрації уваги. Тому заняття повинні бути структуровані та добре організовані, уникаючи занадто довгих періодів активності.
- Моторика: Дрібна моторика рук дітей цього віку ще не є повністю розвиненою. Тому необхідно користуватися матеріалами та інструментами, які відповідають їхнім можливостям та дозволяють розвивати моторику без надмірного напруження.
- Емоційна вразливість і психологічна безпека: Діти цього віку дуже чутливі до емоційного впливу. Тому педагоги мають створити позитивне та підтримуюче середовище на заняттях, уникаючи негативної критики та надаючи позитивний підхід до роботи дітей[14].

Підготовка до проведення занять художньою діяльністю для дітей передшкільного віку вимагає врахування наступних етапів:

Вибір методичних матеріалів: Педагоги повинні обрати конспекти занять, які відповідають психофізіологічним та психологічним особливостям цільової аудиторії, а також враховують інтереси та потреби дітей. Для цього може бути корисним залучення дітей до вибору художнього твору.

Забезпечення необхідними матеріалами: Відповідно до планування художньої діяльності, слід готувати необхідні матеріали та інструменти, такі як різні види паперу, фарби, олівці, пензлі, аплікаційні матеріали тощо.

Організація робочого простору: Створення зручного та сприятливого робочого середовища для дітей має включати в себе належну організацію робочих місць, забезпечення необхідними інструментами та матеріалами, а також створення окремих зон для власної творчості, де діти можуть експериментувати та реалізовувати свої ідеї[16].

Проведення художніх занять для дітей передшкільного віку передбачає наступні етапи:

- Вступна частина: Почніть заняття поясненням мети та теми заняття. Зверніться до дітей, запитайте, що вони вже знають або відчують стосовно даної теми. Визначте спільні цілі та очікування.
- Огляд художнього твору: Ретельно розгляньте обраний твір разом з дітьми. Задайте питання, спрямовані на активне сприймання малюнка або ілюстрації. Спільно ідентифікуйте образи та деталі.
- Обговорення та аналіз: Започаткуйте дискусію з дітьми щодо різних аспектів художнього твору, таких як використані кольори, форми, лінії. Проведіть обговорення та попросіть дітей висловити свої враження та емоції, які викликає твір.
- Творча діяльність: Надайте дітям можливість виразити свої власні ідеї та почуття шляхом створення власних художніх творів. Дозвольте їм обирати матеріали та техніки виконання, підтримуючи індивідуальний підхід.

- Підсумок та виставка: Після завершення творчої діяльності підсумуйте заняття разом з дітьми. Проведіть обговорення та обмін враженнями між учасниками. Спільно розгляньте та представте твори одне одному.
- Збереження творів: Запропонуйте батькам можливість побачити та зберегти твори своїх дітей. Це може включати створення фотодокументації або організацію виставки в дитячому садку для представлення результатів творчої роботи.

Робота з художніми творами в контексті дітей передшкільного віку є істотним елементом їхнього розвитку, сприяючи не лише розкриттю творчих здібностей, але і формуванню естетичного сприйняття світу. Важливо розуміти, що в цьому процесі акцент робиться не лише на кінцевому результаті, але й на самому акті творчості та індивідуальному вираженні. Заохочення дітей до вираження власних ідей та стимулювання їхньої творчої активності є важливими аспектами педагогічного процесу. Вчителі та вихователі повинні створювати умови для вільного розвитку художньої самовиразності у дітей, надаючи їм можливість обирати власні творчі шляхи. У цьому контексті, підтримка та емоційне спілкування з боку дорослих мають критичне значення для успішного розвитку дітей у художній сфері. Будучи позитивними прикладами та спонсорами творчості, вчителі і вихователі сприяють розкриттю потенціалу кожного маленького художника і сприяють формуванню майстерності в області художньої самовиразності.

3.2 Конспекти занять для розвитку творчих здібностей дітей передшкільного віку

Заняття: "Малюємо свою мрію" (для дітей старшого дошкільного віку)

Ціль: Розвивати творчі здібності дітей, навчити їх виражати свої мрії через малюнок та розкрити їх внутрішні світи.

I. Вступ

1. Привітання та радісний настрій.

2. Пояснення теми заняття: "Сьогодні ми вивчимо, як малювати свою мрію і виразити її через образи та кольори."

II. Тепло-зігрівальна активність

1. Гра "Розмовляюча пензлина":

- Діти розповідають, як їхня пензлина реагує на дотик до різних кольорів.
- Запитання для обговорення: Як би пензлина реагувала, коли вона торкається до сонця? А до хмарини?

III. Обговорення мрій

1. Бесіда про мрії:

- Діти діляться своїми уявленнями про мрії.
- Запитання для обговорення: Що таке мрія? Чому важливо мріяти?

IV. Введення в малювання

1. Огляд різних матеріалів для малювання: олівці, фломастери, акварельні фарби, пензлі тощо.
2. Демонстрація та практика базових прийомів малювання.

V. Практична частина: Малювання мрії

1. Діти обирають місце для малюнка і аркуш паперу.
2. Вони починають малювати свою мрію, використовуючи різні кольори та образи.

VI. Презентація малюнків

1. Діти показують свої малюнки і коротко розповідають про свою мрію.
2. Вони пояснюють, які деталі та кольори є найважливішими на їхньому малюнку.

VII. Рефлексія та обговорення

1. Питання для обговорення: Як ви почували себе, малюючи свою мрію? Які кольори ви використали? Чому?
2. Діти діляться враженнями від заняття.

VIII. Заключне слово

1. Підбиття підсумків заняття та висловлення похвали за творчість.
2. Запрошення дітей до подальшого вивчення світу мистецтва та виразу через малюнок.

IX. Завершення

1. Подяка дітям за їхню участь і активність.
2. Можливість залишити свої малюнки на виставку або забрати їх додому.

Заняття "Малюємо свою мрію" допоможе дітям розкрити свою творчість, виразити свої бажання та фантазії через малюнок, а також поглибити розуміння важливості вираження своїх емоцій і ідей.

Конспект заняття "Казкова картина"

Заняття: "Казкова картина"

Ціль: Розвивати творчі здібності дітей, навчити їх створювати казкові малюнки та виразити свої фантазії через образи та кольори.

I. Вступ

1. Привітання дітей та позитивне налаштування на заняття.
2. Пояснення теми заняття: "Сьогодні ми створимо власну казкову картину, в якій наші фантазії стануть живими образами."

II. Тепло-зігрівальна активність

1. Гра "Зображення фантазійного об'єкта":

- Дітям пропонується уявити незвичайний предмет та описати його.
- Потім вони розповідають, як би вони намалювали цей предмет на своїй казковій картині.

III. Вибір казкових образів

1. Обговорення різних казкових персонажів та об'єктів.
2. Діти обирають образи, які вони хочуть включити до своєї казкової картини.

IV. Введення в малювання

1. Огляд різних матеріалів для малювання: олівці, фломастери, акварельні фарби, пензлі тощо.
2. Коротке навчання базових прийомів малювання.

V. Практична частина: Створення казкової картини

1. Діти починають малювати свою казкову картину на аркуші паперу.
2. Вони використовують обрані образи та додають до них деталі та фон.

VI. Презентація казкових картин

1. Діти демонструють свої казкові картини та коротко розповідають про них.
2. Вони пояснюють, які елементи відображають їхні фантазії.

VII. Рефлексія та обговорення

1. Питання для обговорення: Які емоції ви відчували, малюючи казкову картину? Які образи вам особливо сподобались?
2. Діти обговорюють свої враження та думки щодо створення казкової картини.

VIII. Заключне слово

1. Підбиття підсумків заняття та висловлення заохочення за їхню творчість.
2. Запрошення дітей до подальших мистецьких пригод.

ІХ. Завершення

1. Подяка дітям за їхню участь та активність.
2. Можливість залишити свої казкові картини на виставку або забрати їх додому.

Це заняття допоможе розвинути творчі здібності дітей, навчити їх виразно використовувати малюнок для втілення своїх фантазій та ідей, а також створить можливість для поділу їхніх казкових образів з іншими.

Конспект заняття "Дивна природа"

Цілі:

1. Вивчення та розуміння краси та різноманітності природи через образотворче мистецтво.
2. Розвиток художньої обдарованості, креативності та виразності у дітей.
3. Викликання емоційної зв'язаності дітей із світом природи.

Структура заняття:

1. Вступ
 - Привітання дітей.
 - Вступне слово про красу та різноманітність природи.
2. Ознайомлення зі знаменитими художніми творами
 - Презентація картин відомих художників, які зображують природу (наприклад, картини Вінсента ван Гога, Клода Моне, Хокусая тощо).

- Обговорення емоцій та вражень, що викликають ці твори.

3. Створення власних творів

- Розподіл дітей на групи або індивідуальну роботу (залежно від обсягу заняття та вікової категорії дітей).
- Запропонувати різні матеріали для малювання: олівці, акварель, фломастери тощо.
- Завдання: створити свої образи дивної природи. Діти можуть малювати квіти, ліси, океани, гори, або створювати уявні фантастичні пейзажі.

4. Презентація та обговорення творів

- Кожна група або дитина демонструє свій художній твір.
- Обговорення: які елементи природи були зображені, які емоції та асоціації викликає малюнок.

5. Заключне слово

- Відзначення та похвала дітям за їхні художні досягнення.
- Заклик до подальшої апробації свого художнього таланту та вивчення природи через мистецтво.

6. Домашнє завдання

- Запропонувати дітям спробувати намалювати щось незвичайне з природи вдома.

Важливо надати можливість дітям відчувати власну творчість та виразити свої враження від природи через художні засоби.

Конспект заняття "Створення музичної казки"

Цілі:

1. Розвиток творчого мислення та виразності у дітей через поєднання музики, мовлення та драматизації.
2. Вивчення основних понять зі створення музичної історії.
3. Сприяння розвитку співпраці та колективної творчості у дітей.

Структура заняття:

1. Вступ
 - Привітання дітей.
 - Коротке пояснення теми заняття.
2. Огляд понять
 - Розповідь про те, що таке музична казка.
 - Визначення головних елементів музичної казки: персонажі, сюжет, настрій, музика.
 - Демонстрація короткого відеоролика з прикладами музичних казок для дітей.
3. Розподіл ролей та обрання сюжету
 - Розділіть дітей на групи.
 - Запропонуйте кілька можливих сюжетних ліній казки або попросіть дітей самим вигадати.
 - Допоможіть кожній групі визначити головних персонажів та загальний хід сюжету.
4. Створення діалогів та музики
 - Кожна група працює над діалогами між персонажами, які допоможуть розкрити сюжет.

- Обговоріть з дітьми, яка музика підійде для різних сцен казки (весела, сумна, таємнича тощо).
- Запропонуйте дітям використовувати різні музичні інструменти або звукові ефекти (приміром, дзвіночки, дитячі музичні інструменти).

5. Практична частина - виступ перед групою

- Кожна група представляє коротку сценку зі своєї музичної казки.
- Під час виступів використовуйте паперові декорації, маски або інші візуальні елементи.

6. Обговорення та висновки

- Поінтересуйтеся, як діти сприйняли свої виступи та створені казки.
- Порівняйте різні підходи до сюжетів, діалогів та музики.

7. Домашнє завдання

- Запросіть дітей подумати про ідеї для музичної казки, яку вони могли б створити вдома з родиною або друзями.

Доцільно підтримувати відкритий діалог, пояснювати незрозумілі моменти та підкреслювати важливість спільної творчості та вираження себе через музику та мовлення.

Висновки до третього розділу

При розробці конспектів занять для дітей передшкільного віку, ми ретельно враховували та дотримувались ряду ключових принципів, які мають вирішальне значення для досягнення максимально позитивних результатів у навчальному процесі. Ці принципи не тільки допомагають створити ефективну методологію занять, але й забезпечують глибокий та різносторонній розвиток дітей у цьому важливому віці.

Один із ключових принципів, на якому ми акцентували увагу, полягає у виборі відповідного художнього твору. Це дозволяє створити основу для цікавого та змістовного заняття, яке відповідає віковим особливостям дітей та сприяє їхньому емоційному залученню до навчального процесу.

Далі, ми ретельно формулювали цілі та завдання заняття, зорієнтовані на досягнення конкретних результатів. Це допомагає забезпечити направленість навчання та розвитку дітей, стимулює їхні інтереси та активну участь у заняттях.

Також, ми приділяли особливу увагу взаємодії дітей з художнім твором через різноманітні активності, такі як рольові ігри, творчі завдання та обговорення. Це допомагає дітям глибше вникнути в сюжет, розвивати уяву та творчість, а також розвивати соціальні навички через співпрацю та обмін думками.

Кожен з цих принципів має важливу роль у формуванні підходу до побудови занять для дітей передшкільного віку. Завдяки їх використанню ми створюємо навчальні ситуації, що сприяють всебічному розвитку, розширюють кругозір та виховують позитивне ставлення до навчання та саморозвитку.

ВИСНОВКИ

У науковому дослідженні нами було зроблено теоретичне обґрунтування художніх твори як засіб розвитку творчих здібностей дітей передшкільного віку. Нами було дібрано конспекти занять.

Після ретельного аналізу сучасної науково-методичної літератури, пов'язаної з нашою дослідницькою темою, ми з'ясували, що проблема, яку ми обрали, є широко висвітлена і належним чином обґрунтована відповідно до вимог як психологічної, так і педагогічної науки. Під час аналізу ми прийшли до висновку, що ця проблематика є актуальною для спеціалістів із психології та педагогіки, а також привертає увагу дослідників, які займаються розробкою конспектів занять, спрямованих на роботу з художніми творами.

В ході нашого дослідження було встановлено, що хоча творчі здібності, такі як креативність, мають важливе значення, вони не однозначно визначають успішну виконавську діяльність. Існує точка зору, яка стверджує, що вони не обов'язково прямо пов'язані з загальним або спеціальним рівнем здібностей. Замість цього, їх розкриття та реалізація сильно залежать від мотиваційних складників особистості та її ціннісних орієнтацій. Додатковий аналіз свідчить про те, що здібності служать лише базою для виконання конкретних завдань, але в їхньому розкритті важливу роль відіграє присутність мотивації та внутрішніх ціннісних переконань. Творчість проявляється в здатності розглядати проблеми з різних ракурсів та пошуку непередбачених шляхів їх вирішення, але цей процес вимагає внутрішньої схильності до інновацій та глибокого зацікавлення об'єктом діяльності. Важливу роль у виявленні та розвитку творчого потенціалу відіграють цінності особистості. Позитивне ставлення до ризику, експериментів та новаторських ідей може сприяти активізації креативних можливостей. Здатність відхилятися від стандартних підходів та готовність до прийняття нових концепцій також великою мірою залежать від ціннісних установок особистості.

Нами було засвідчено, що творчість може маніфестуватися через здатність систематично аналізувати проблеми з різних перспектив та

відшукувати нетрадиційні альтернативи для їх вирішення. Заслужує уваги той факт, що цей процес вимагає глибокого внутрішнього прагнення до інновацій та завзятого інтересу до досліджуваного об'єкта діяльності. Притом, засвідчено, що ціннісні орієнтації особистості відіграють критичну роль у виявленні та стимулюванні розвитку творчого потенціалу. Узгоджуємося з пріоритетним висновком, що позитивне ставлення до ризику, експериментів та новаторських зусиль може сприяти активізації креативних потенціалів індивіда. Важливо відзначити, що здатність відступати від традиційних підходів та відкритість до прийняття нових ідей також великою мірою обумовлюються ціннісними відношеннями особистості до своєї діяльності та навколишнього середовища.

Ми довели до обґрунтованого висновку, що використання методично структурованого навколишнього середовища є невід'ємним чинником в сприянні оптимальному розкриттю талантів дитини. Завдяки цьому підходу, вихователь має унікальну можливість вирішувати завдання з винятковою ефективністю. Важливо відмітити, що ця стратегія дозволяє не лише виявити прихований потенціал дитини, але і сприяє стимулюванню її пристрастності до досягнення видатних висот у власному особистісному та творчому зростанні. Цей підхід до формування навколишнього середовища не тільки забезпечує можливість підкресленого розвитку здібностей, але також створює умови для зростання та розширення дитячої сфери компетенцій. Наш аналіз підкреслює, що через систематичне використання цього методу можливо налагодити гармонійний баланс між відкриттям талантів та забезпеченням здорового, глибокого освітнього процесу. Враховуючи нові підходи в педагогічній практиці, варто відзначити, що зосередженість на структурованому методичному середовищі не лише сприяє виявленню та розвитку індивідуальних сильних сторін дитини, але й забезпечує їй можливість здобувати навички та вирішувати завдання, що передбачають оригінальний підхід та креативне мислення. Відзначене націлення сприяє відкриттю

значного потенціалу для особистісного зростання та досягнень у сучасному освітньому контексті.

Ми провели дослідження педагогічних основ важливості впровадження сучасних методичних підходів у проведенні занять з дітьми дошкільного віку, яке стало невід'ємною складовою ефективної педагогічної практики. Цей етап у розвитку дитини має переважне значення для її загального становлення, і якість використаної методології занять може суттєво вплинути на формування навичок, здібностей та позитивного ставлення до навчання та самовдосконалення. Отже, урахуваючи актуальні наукові дослідження та вимоги сучасного суспільства, належні підходи є суттєвим чинником у педагогічній підготовці та розвитку молодого покоління. Досягнення оптимального розвитку дитини на передшкільному етапі передбачає глибоке розуміння її потреб, індивідуальних рис та врахування актуальних вимог сучасності. Підходи, що відповідають останнім досягненням наукових досліджень у галузі педагогіки, психології та розвитку дитини, дають змогу організувати заняття, спрямовані на розвиток не тільки пізнавальних аспектів, але й соціальних, мовних, творчих та фізичних здібностей. Такий інтегрований підхід забезпечує відмінні умови для навчання та зростання дітей, що відображають їхні індивідуальні особливості та потреби.

Ми дослідили вагому роль використання художніх творів у навчальному процесі. Такі твори надають широкий спектр можливостей для залучення дітей до активної участі у навчанні. Вони вчать дітей застосовувати свою уяву, допомагаючи їм відчувати атмосферу та емоції, які переживають персонажі твору. Не менш важливо, що ці твори також підштовхують дітей до вивчення глибокого аналізу – вони вчать виявляти символи, метафори, конфлікти та розкривати їх вплив на хід сюжету та загальний зміст. Паралельно з цим, художні твори сприяють розвитку критичного мислення. Діти навчаються розглядати твори з різних боків, визначати точки зору автора, виявляти та аналізувати приховані моральні та етичні питання, а також висувати власні гіпотези та підкріплювати їх аргументами. В цьому процесі діти розвивають

навички критичного мислення, спроможність аналізувати інформацію та робити обґрунтовані висновки. Такий підхід впливає на їхні загальні пізнавальні здібності, а також допомагає формувати більш глибоке розуміння художніх творів та світу, що оточує їх.

Таким чином, наша інтерпретація отриманих результатів базується на сучасних наукових концепціях і підходах, які націлені на дослідження та розуміння ролі творчості у загальному особистісному розвитку. Ми вважаємо, що наші висновки відповідають сучасним науковим діянням і вдаються до більш глибокого розгляду взаємозв'язку між творчістю, мотивацією та ціннісними орієнтаціями особистості. Отже, наш підхід відзначається не лише врахуванням, а й додатковим поглибленням наявних наукових поглядів на цю тему, що сприяє більш повному розумінню та аналізу взаємозв'язку між вищезазначеними факторами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Craft A., Jeffrey B., Leibling, M. Little Creativity. , Creativity in Education. C0ontinuum. 2001. S. 12-15 .
2. Csikszentmihalyi M. Creativity: Flow and the Psychology of Discovery and Invention. Harper Collins. 1996. S. 40-45.
3. Eisner E. The Arts and the Creation of Mind. Yale University Press.2002.
4. Gardner H. Art, Mind, and Brain: A Cognitive Approach to Creativity. Basic Books. 1982.
5. Varner K.; Frazier A. The Influence of the Visual Arts on Young Children's Aesthetic Development. Early Childhood Education Journal. 2004. S. 19-25.
6. Wheelock T. The problem of ritual language: From information to situation. Journal of the American Academy of Religion. 1982. S. 49-71.
7. Winner E. Invented Worlds: The Psychology of the Arts. Harvard University Press. 1982. S. 25-30.
8. Антонова О. Концептуальні підходи до виділення ознак креативності. Креативна педагогіка. Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. Вінниця. №8. 2014. С. 59–67.
9. Борисова О. Художнє виховання як фактор розвитку творчих здібностей учнів. Мистецтво та освіта. №3.2013. С. 32-34.
- 10.Воронцова Е. Обдарованість: діагностика та система роботи зі здібними дітьми. Психолог. № 25-28. 2006. С. 5-25.
- 11.Гончаренко І. Використання художніх творів як засіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку. Вихователь-методист дошкільного навчального закладу. 2014. С. 8-11.
- 12.Горбань Н. Художній образ як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів. Вихователь-методист. № 11-12. 2016. С. 15-18.
- 13.Дмитрук С. Розвиток креативності студентів в умовах дозвілля засобами туристських ігор: автореф. дис. канд. пед. наук. : 13.00.06. Київ, 2007. 24 с.

14. Жадан С. Творчість дитини та розвиток її художньо-естетичної компетентності. Педагогіка і психологія. №1. 2010. С. 32-38.
15. Іванова О. Художній образ як засіб розвитку художньої культури дітей старшого дошкільного віку. Педагогіка і психологія, № 2, 2013. С. 38-44.
16. Іванченко О. Використання художніх творів у роботі з дітьми дошкільного віку. Вихователь-методист. №3. 2012. С. 18-21.
17. Іншаков А., Іншакова І. Розвиток художньо-творчого потенціалу дітей передшкільного віку засобами народознавства. Інноваційна педагогіка. Випуск 51, т. 2. 2022. С. 172-174.
18. Клименко В. Психологія творчості. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 480 с.
19. Клименюк Ю. Обдаровані діти, їх виявлення та діагностика. Проблеми освіти: збірник наукових праць. 2015. С. 46-50.
20. Коваленко Т. Творчість і креативність—риси майбутніх фахівців у вищій економічній освіті: авторефер. Аспіранта: 30.12.33. Бердянськ, 2009. 7 с.
21. Коляда Л. Розвиток художньої креативності у дошкільників через використання художніх творів. Педагогіка і психологія. № 2. 2016. 36-40 с.
22. Курочкіна М. Методи розвитку творчої здібності молодших школярів. Виховання школярів. 2009. № 4. С. 48-51.
23. Леонова Т. Художній образ як засіб розвитку творчої активності молодших школярів. Початкова школа. №5. 2018. С. 27-29.
24. Лесіна Т. Професійна компетентність вихователя дітей передшкільного віку як фактор успішності першокласників. Наукові записки. Психолого-педагогічні науки. №2. 2016. С. 59-62.
25. Мельник О. Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі образотворчої діяльності. Педагогіка і психологія. № 2. 2015. С. 53-59.

26. Мельник О. Художній образ як засіб розвитку художньої творчості дітей дошкільного віку. Початкова школа. №6. 2014. 38-40 с.
27. Моляко В. Чи можна навчити творчості? Обдарована дитина. 1998. № 2. 3-5 с.
28. Онуфрієва О. Самопрезентація творчого потенціалу молоді. Наукові праці МАУП. 2003. Вип. 12. 5-7 с.
29. Петренко В. Художньо-творча діяльність як засіб розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку. Вихователь-методист дошкільного навчального закладу, № 7-8, 2018. 9-12.
30. Пивоварова О. Методи розвитку творчого мислення. Практична психологія та соціальна робота. 2007. № 2. 52-54 с.
31. Половіна О. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Дошкільне виховання . 2021. С. 3-10.
32. Пономаренко Т. Художній образ як засіб розвитку образного мислення молодших школярів. Педагогіка і психологія. №1. 2011. С. 30-35.
33. Савченко Г. Використання художніх творів у розвитку творчих здібностей дошкільників. Вихователь-методист дошкільного навчального закладу, № 7-8, 2017. 18-21 с.
34. Савченко, Т. Використання художніх творів як засіб розвитку творчих здібностей дошкільників. Вихователь-методист дошкільного навчального закладу, № 7-8, 2019. 13-16 с .
35. Семенченко Л. Розвиток художньої креативності молодших школярів через художні твори. Педагогіка і психологія, № 1, 2015. 36-41 с.
36. Ткаченко О. Художній образ у розвитку творчих здібностей учнів. Мистецтво та освіта. №4. 2019. 57-59.
37. Фомич М., Спіркіна О. Концептуальні основи психологічного захисту населення. Вісник Національного університету оборони України. 2019. С.130-134.

- 38.Чередніченко О. Формування творчих здібностей учнів засобами художньої діяльності. Початкова школа. №5. 2011. С. 35-37.
- 39.Шамрай Н. Роль художнього образу в розвитку творчих здібностей учнів. Молодь і ринок. №11.2017. С. 222-227.
- 40.Шаповал І. Розвиток творчих здібностей молодших школярів через використання художніх творів. Молодь і ринок. № 6. 2012. С. 269-273.